

RandKrant

M A A N D B L A D

VOOR DE BEWONERS VAN DE VLAAMSE RAND

Open Monumentendag in
het teken van symbolen

Een fotogeschiedenis
van Grimbergen

Figurandten
VRT-journalist Walter Zinzen
sluit een hoofdstuk af

Wild van pompoenen

Wie Nederlands wil leren moet geduld oefenen

FOTO: PATRICK DE SPIEGELAERE

2

De Vlaamse regering probeert al ettelijke jaren de kennis van het Nederlands bij anderstaligen te bevorderen. Aan initiatieven allerhande ontbreekt het niet, maar toch blijft er in Vlaanderen een ernstig tekort aan opleidingen Nederlands als tweede taal en komen anderstaligen in grote getale op wachtlijsten terecht. Zelfs het 'corps diplomatique' ontsnapt daar niet aan!

Na aanhoudende klachten over de toch wel erg ontoereikende kennis van het Nederlands bij de meeste buitenlandse ambassades in België, kwam de Vlaamse regering dit voorjaar op het lumineuze idee om de ambassadeurs een cursus Nederlands aan te bieden. Het initiatief mag een succes worden genoemd. Begin juni startte een eerste groep van 19 ambassadeurs met zo'n intensieve cursus die naast taalvaardigheid ook kennis over Vlaanderen bijbrengt. In de eerste groep zitten vertegenwoordigers uit alle werelddelen, uit de Arabische wereld en Centraal- en Oost-Europa. Omdat de vraag de mogelijkheden van het aanbod overtreft, zal binnenkort een tweede groep diplomaten met de cursus starten. De kosten van de lessen zijn voor rekening van de Vlaamse administratie, maar zouden volgens een zegsman ruimschoots gecompenseerd worden door de aldus gekweekte goodwill.

Traject met hindernissen

Niet zelden klinkt het verwijt dat anderstaligen niet bereid zouden zijn onze taal te leren. Volgens de SERV (Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen) wringt het schoentje echter niet bij de onwil van anderstaligen om Nederlands te leren. In Vlaanderen is er gewoon een ernstig tekort aan

opleidingen, terwijl er toch al sinds 1993 wordt gesleuteld aan de aanbodvoorzieningen. De cijfers die de SERV naar voren schuift om deze vaststelling te staven, liegen er niet om. Zo kon slechts een kwart van de werkzoekenden die in 2001 bij de VDAB (Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling) aanklopten voor werk en geen of weinig Nederlands kenden, een taalopleiding volgen via die dienst. Zowat 15.000 mensen kwamen door het tekort aan opleidingsmogelijkheden op een wachtlijst terecht.

Hetzelfde probleem stelt zich blijkens de cijfers van de SERV ook bij de buitenlanders die in aanmerking komen voor een zogenaamd inburgeringstraject. Zo'n inburgeringstraject bestaat uit Nederlandse taallessen, maatschappelijke oriëntatie en integratie op de arbeidsmarkt. Van de 13.400 vreemdelingen die hiervoor vorig jaar in aanmerking kwamen, kon slechts 17% een opleiding Nederlands volgen. Het is nogal evident dat heel de filosofie achter die aanpak - het bewerkstelligen van een soepele integratie in de samenleving - op de helling komt als de anderstalige nieuwkomers niet eens de kans krijgen om snel Nederlands te leren.

Kerntaak van de overheid

Tijdens de rondetafelconferentie die dit voorjaar aan het thema werd gewijd, bestempelde Vlaams minister van Onderwijs Marleen Vanderpoorten de opleidingen Nederlands voor anderstaligen als een 'kerntaak van de overheid'. Ze liet het niet bij woorden, maar kondigde ook aan 5,5 miljoen euro bijkomende middelen uit te trekken voor de uitbreiding van het aanbod Nederlandse lessen in centra voor basiseducatie en onderwijs aan volwassenen. Om een en ander te stroomlijnen stelt de minister de oprichting van 'Huizen van het Nederlands' in het vooruitzicht die kandidaat-cursisten kunnen doorverwijzen. Dat er dringend behoefte is aan meer cursussen Nederlands, staat buiten kijf. Het is echter een illusie te geloven dat kennis van het Nederlands automatisch tot inburgering leidt. Uit de recente studie 'The Second Generation in Belgium', opgezet door het Steunpunt Gelijke Kansenbeleid, blijkt bijvoorbeeld dat slechts de helft van jonge hoogopgeleide migranten hier aangepast werk vindt. Bij de laagopgeleide migranten is de werkloosheid nog groter: amper een kwart komt aan de bak.

Johan Cuppens

Qui veut apprendre le néerlandais doit s'armer de patience

Il n'est pas rare d'entendre que les allophones seraient réticents à se mettre à l'étude de notre langue. Selon le SERV (Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen - Conseil socio-économique flamand), le problème ne réside pas, toutefois, dans la mauvaise volonté des allophones vis-à-vis de l'étude du néerlandais. En dépit des efforts déployés depuis de nombreuses années par le gouvernement flamand pour promouvoir la connaissance du néerlandais chez les allophones et du nombre important d'initiatives de toutes sortes en la matière, on continue à déplorer en Flandre un sérieux manque de formations en néerlandais comme deuxième langue et les allophones sont nombreux à venir grossir les listes d'attente.

FOTO: PASCAL VIGNERON

- De mossel, haar ziektes en haar prijs houden België nu al tien zomers in de ban. (kop in *De Morgen*)
- In een goed mosselseizoen wordt er tegen de 100 miljoen kilo mosselen geoogst. Dit jaar zal de vangst daar ver onder blijven. (directeur Arnoud Leerling van het Mosselkantoor in *De Standaard*)
- We hebben het druk, niet met mossels uitvoeren, maar wel met iedereen uit te leggen dat we geen grotere hoeveelheden kunnen leveren. (Myriam Van Hooff van de Halse mosselgroothandel Marchant in *Het Nieuwsblad*)
- Je kunt je niet voorstellen hoeveel mensen op de eerste mosselen zitten te wachten. Het lijkt er op dat steeds meer mensen van bij de start van het mosselseizoen hun eerste portie naar binnen willen werken. (id.)
- Als iedereen rationeel dacht, zou september de ideale maand zijn. Maar mosselen eten is voor de meeste mensen een belevenis die bij de zomer hoort (...) Van mosselen krijg je gewoon een zomergevoel en daar betalen mensen ook een prijs voor. (Tilly Sint-Nicolaas van het Mosselkantoor in *De Morgen*)
- 60 à 70 jaar geleden waren mosselen nog voer voor de armen, maar nu zijn ze uitgegroeid tot ware luxe-producten. Dat zal zo blijven tot de kwekers en verdelers ervan zo rijk zijn als de zee diep is. (een oude mosselliefhebber in *De Morgen*)
- Anderhalve kilo van de beste soort zou ons 25 euro kosten. Dit is geen eerlijke prijs meer. (Myriam Van Hooff van mosselgroothandel Marchant in *Het Nieuwsblad*)
- Er wordt soms met de beschuldigende vinger naar de mosselhandel gewezen, we worden voor mosselmafia uitgemaakt. Maar ik kan met de hand op mijn hart verklaren dat er niets van klopt. De mossel is een gevoelig product. Er zijn jaren van grote oogsten en van magere oogsten. Dit is een zwak jaar. Wij kijken wel uit om de prijzen kunstmatig hoog te houden, want daarmee gooien we als handelaar onze eigen glazen in. (mosselhandelaar Patrick Simmerman uit Yerseke in *De Standaard*)
- Ik geef niet meer dan vijf euro per kilo, punt uit. Zolang de Zeeuwse daar niet aan komt, blijf ik bij de Franse. Ze zijn minstens even lekker. (Jean-Pierre Peetermans van taverne Atlantis in Schepdaal in *Het Nieuwsblad*)
- De Vlaming is het beu elk jaar de uitvluchten van de Hollandse producenten te moeten horen. (Sandra Michiels van restaurant *De Spanuit* in Dilbeek in *Het Nieuwsblad*)
- Drie jaar geleden boden we onze mosselen aan tegen 440 frank per portie. Nu hebben we onze prijs gehandhaafd op die van verleden jaar, dat is 550 frank of 13,63 euro voor 1,2 kilo, maar het kost ons almaar meer inspanning. Tussen 1999 en 2001 is de prijs verdrievoudigd op de veiling. (restauranthouder René van De Pennant in Opwijk in *Het Nieuwsblad*)
- Als we deze prijs geven, zullen de producenten niet meer het geduld hebben om de kleine mosselen in de Waddenzee te laten groeien. Ze zullen bovenhalen wat ze kunnen. Dat is al volop bezig, horen we. Nee, ze zijn ginder serieus aan het sullen met de broodwinning van heel wat mensen. (Myriam Van Hooff van mosselgroothandel Marchant in *Het Nieuwsblad*)
- We zullen de Belgen, met hun voorkeur voor grote mosselen, moeten overtuigen van de kracht van de middelmaat mossels. (directeur Arnoud Leerling van het Mosselkantoor in *De Standaard*)
- De mossel is het slachtoffer van zijn succes. De toekomst van de sector staat op het spel. (zaakvoerder Jos Van Zeebroeck van mosselgroothandel Marchant in *Het Nieuwsblad*)

VAN HOREN ZEGGEN

Taal & Onthaal (I) 4

Volgens de Belgische taalwetgeving is het Nederlands de enige bestuurs taal in de rand. Bij buitenlanders zet het wel eens kwaad bloed dat ze aan gemeentelijke loketten uitsluitend in die taal te woord worden gestaan. De provincie Vlaams-Brabant en vzw 'de Rand' organiseerden in het voorjaar 3 studiedagen over het gemeentelijk onthaal- en integratiebeleid.

FOTO: 'GROOT-GRIMBERGEN 1900-1958'

Beelden die boekdelen spreken over Grimbergen 8

FiguranDten 10

VRT-journalist Walter Zinzen verwierf de laatste jaren een ijzersterke reputatie met zijn wekelijkse interview-programma 'Zinzen'. Wegens 65 jaar zette hij twee maanden geleden een punt achter zijn loopbaan bij de openbare omroep. Echt rouwig is hij daar niet om: 'Ik heb iedereen die iets te vertellen had bij mij aan tafel gehad'.

FOTO: PATRICK DE SPIEGELAERE

Ombudsdienst geluidshinder 12

De Grote Leerweek 25

Gordelroute nu ook een toeristische attractie 27

Voor visueel gehandicapten is de Randkrant beschikbaar op cassette. Geïnteresseerden kunnen contact opnemen met Progebraille-Helen Keller, tel. 02-466 94 40 of met de redactie.

E N O O K N O G

VAN ASSE TOT ZAVENTEM 6

ZONDER OMWEGEN 24 • VAN HUIZEN EN TUINEN 26

RESTAURANDT 28 • GASTENBOEK 32

COLOFON

Randkrant verschijnt maandelijks op 145.000 exemplaren en wordt uitgegeven door vzw 'de Rand'.
 Hoofdredactie: Henry Coenjaarts
 Eindredactie en coördinatie: Petra Goovaerts
 Vormgeving: Mega.L.Una, Brussel
 Druk: A. De Cuyper-Robberecht, Zele
 REDACTIEADRES:
 Witherendreef 1, 3090 Jezus-Eik/Overijse
 tel 02-767 57 89, fax 02-767 57 86, randkrant@derand.be
 Verantwoordelijke uitgever: Henry Coenjaarts,
 Witherendreef 1, 3090 Jezus-Eik/Overijse

Taalwetgeving obstakel voor buitenlanders

Na een niet aflatende verfransingstendens wordt de Vlaamse rand rond Brussel sinds enkele jaren ook steeds nadrukkelijker geconfronteerd met een internationalisering van de bevolking. Onder het motto 'Kan communicatie het verschil maken?' organiseerden de provincie Vlaams-Brabant en vzw 'de Rand' daarom het voorbije voorjaar drie studiedagen rond gemeentelijk onthaal- en integratiebeleid in de rand. Lokale ambtenaren kregen tijdens deze drie-daagse instrumenten aange-reikt om te komen tot een beter onthaal van de vele buitenlanders zonder de taalwetgeving geweld te moeten aandoen. Voor een beter begrip van de complexe problematiek, brengen we in deze eerste bijdrage de taalkundige en nationale diversiteit in de rand in kaart.

De wereld woont in Brussel, want onze hoofdstad telt meer dan honderd nationaliteiten. Binnen die groep buitenlanders vormen de burgers afkomstig

uit de Europese Unie (EU) natuurlijk de grootste groep; Brussel is niet voor niets Europese hoofdstad. Die diversiteit stopt uiteraard niet aan de grenzen van het Brussels hoofdstedelijk gewest maar loopt er uitbundig over heen. De cijfers die professor Henk Meert van het instituut voor sociale en economische geografie van de K.U.Leuven daarover verzamelde, vertellen een deel van dat verhaal.

40.000 vreemdelingen

Brussel-hoofdstad telt 138.452 vreemdelingen afkomstig uit de EU, 3.162 burgers uit de Verenigde Staten en 82.487 Turken en Marokkanen. In het stadsgewest Vlaams-Brabant, zowat de helft van de provincie Vlaams-Brabant, telde professor Meert 32.374 EU-burgers, 1.878 Amerikanen (VS) en 3.084 Marokkanen en Turken. De diversiteit loopt dus duidelijk over de administratieve grenzen van Brussel-hoofdstad naar het omliggende stadsgewest, maar dan wel selectief. De Amerikanen zoeken naar verhouding het makkelijkst de Vlaamse rand op: er wonen half zoveel VS-burgers als in Brussel. Het aantal EU-burgers in de rand ligt met 25% beduidend lager, en voor Marokkanen en Turken is de politieke grens tussen Brussel en Vlaanderen kennelijk ook een echte grens als het gaat om wonen. Het aantal Marokkanen en Turken in de Vlaamse rand bedraagt immers maar 3,5% van het Brusselse aantal.

Van deze drie categorieën vreemdelingen wonen er dus zo'n 40.000 mensen verspreid over de Vlaamse rand. In sommige gemeenten is die aanwezigheid amper merkbaar, in andere vormen de buitenlanders een belangrijke groep. In Overijse en Tervuren maken de EU-burgers bijvoorbeeld 15% van de bevolking uit. In Wemmel, Vilvoorde, Rode en Hoeilaart zijn ze goed voor 10%. Bovenop de diversiteit aan nationaliteiten in de Vlaamse rand, komt nog eens de taaldiversiteit eigen aan België. 13 gemeenten in de rand tellen meer dan 25% Franstaligen: Beersel, Dilbeek, Zaventem, Grimbergen, Hoeilaart,

Overijse, Tervuren, Wemmel, Drogenbos, Wezenbeek-Oppem, Kraainem, Linkebeek en Sint-Genesius-Rode. De laatste zes in dat rijtje zijn de beruchte faciliteitengemeenten.

Verbonden met de gemeente

Tegenover die grote verscheidenheid staat de Belgische taalwetgeving die, behalve voor de zes faciliteitengemeenten, stelt dat het Nederlands de enige bestuurstaal is in de rand en dat het bijgevolg de enige taal is die aan de gemeentelijke loketten mag worden gesproken. Vraag is dan: hoe kijken buitenlanders en anderstaligen tegen het Nederlands en tegen de taalwetgeving aan? Het is geen uitzondering dat buitenlanders in het internationale blad *The Bulletin* hun gal spuwen over

Het is geen uitzondering dat buitenlanders hun gal spuwen over de weigering van Vlaamse loketbedienden om ook maar één woord Engels te spreken

de weigering van Vlaamse loketbedienden om met hen ook maar één woord Engels te spreken.

In maart 2001 werd in de gemeenten met meer dan 25% Franstaligen een enquête gehouden onder 904 Franstaligen en 661 Nederlandstaligen naar de appreciatie van hun woonomgeving. 78% van de Franstaligen meldt tevreden te zijn in de gemeente waar ze wonen, in de zes faciliteitengemeenten loopt dat cijfer zelfs op tot 82%. Bij Vlamingen ligt dat cijfer amper hoger. Hebben Franstaligen het gevoel in Vlaanderen te wonen? Wel, als iemand die de streek niet kent, vraagt waar ze wonen, zal slechts 1% zeggen dat ze in Vlaanderen wonen. De grootste groep noemt de naam van de gemeente en 45% zegt dat ze in Brussel of vlakbij Brussel wonen. Meer dan de helft is sterk op Brussel gericht, niet alleen voor het werk maar ook voor de vrije tijd. Desondanks is 72% van de Franstaligen tevreden over hun integratie

FOTO: PATRICK DE SPIEGELERE

in de gemeente. Dat gevoel is groter (79%) in de faciliteitengemeenten. Slechts 26% van de Franstaligen zegt zich Vlaming te kunnen voelen. Dat belet hen echter niet zich verbonden te voelen met de gemeente waar ze wonen: bij meer dan 60% van de Franstaligen is dat het geval. Alleen Overijse scoort in negatieve zin: slechts 34% van de Franstaligen die er wonen voelt zich verbonden met deze gemeente. Kennis van het Nederlands dan. 46% van de Franstaligen beoordeelt zijn kennis van het Nederlands als goed. Een op drie vindt daarentegen dat hij of zij slecht Nederlands spreekt. 'Omdat mensen hun talenkennis meestal overschatten, ligt dit cijfer in werkelijkheid wellicht hoger', zegt Patricia Grobben van INRA, het onderzoeksbureau dat de studie verrichtte. Opmerkelijk is dat negen op tien Franstaligen het belangrijk vindt het Nederlands te beheersen, of ze nu in faciliteitengemeenten wonen of niet. Slechts 2% vindt het onbelangrijk het Nederlands te beheersen, in faciliteitengemeenten loopt dit cijfer op tot 5%.

Specifiek onderzoek in de faciliteitengemeenten leerde dat bij 51% van de Franstaligen de faciliteiten een rol speelden bij de woonkeuze. 22% zou zelfs verhuizen indien de faciliteiten verdwijnen. Daar staat tegenover dat drie vierde van de Franstaligen aanvaardt dat men Nederlands moet spreken als men een Vlaamse gemeente kiest als woonplaats.

Buitenlanders en Nederlands

Naast de Franstalige Belgen wonen echter ook nog enkele tienduizenden buitenlanders in de rand. Hoe kijken die naar het Nederlands? Daarover wordt momenteel onderzoek verricht door socioloog Rudi Janssens van de VUB. Janssens kwam alvast tot de bevinding dat er in Brussel een groot verschil bestaat tussen EU-immigranten en migranten uit Turkije en de Maghreb. 'EU-immigranten hebben hun eigen scholen, een Britse school, een Duitse school,... Zij vallen dus helemaal buiten het Belgische schoolsysteem en hebben dan ook amper voeling met het Nederlands. Bij Turken en Marokkanen ligt dat anders; die gaan naar het Nederlandstalig of het Franstalig onderwijs. In beide gevallen krijgen ze op zijn minst enige notie van het Nederlands.'

FOTO: PASCAL VIGNERON

Extrapoleren blijft riskant, maar Janssens gelooft dat dit mechanisme ook speelt in de Vlaamse rand. Het feit dat de rand in verhouding veel meer EU-immigranten telt, houdt in dat een grotere groep mensen geen voeling heeft met het Nederlands. Een tweede vaststelling die Janssens in Brussel deed, is dat meer mensen dan vroeger de economische noodzaak beseffen om Nederlands te kennen. Janssens: 'Terwijl vroeger alleen voor topjobs tweetaligheid werd vereist, is dit nu ook steeds vaker het geval voor jobs met een lagere scholingsgraad.'

Wiens brood men eet...

Wat leren we nu uit al die bevindingen? De groep buitenlanders die in de rand woont - in de eerste plaats EU-burgers - heeft waarschijnlijk niet veel voeling met het Nederlands omdat hun kinderen naar aparte scholen gaan en omdat Nederlands ook voor hun job onbelangrijk is. De Franstalige Belgen komen stilaan tot het besef dat ook voor hen het aloude spreekwoord geldt: wiens brood men eet, diens woord men spreekt. Om aan een job te geraken is het steeds vaker een vereiste het Nederlands te be-

heersen, en daarom vinden 9 op 10 van de ondervraagde Franstaligen het dan ook belangrijk Nederlands te kunnen spreken. Nederlands leren of willen leren is echter absoluut niet hetzelfde als zich Vlaming voelen, of sympathie te koesteren voor de Vlaamse regering. Een meerderheid van de ondervraagden voelt zich verbonden met zijn gemeente maar niet met Vlaanderen. Meer dan de helft van de Franstaligen vindt dat het Nederlands niet mag worden opgedrongen, en vier op tien vinden de Vlamingen niet tolerant ten aanzien van vreemdelingen. Negen op tien ervaren de taalkwestie als iets dat door de politici wordt opgeklopt, terwijl zij zelf in hun gemeente met hun Vlaamse medemens geen problemen ervaren. De randgemeenten zijn dus plaatsen waar samen leven normaal gezien geen probleem mag vormen, maar ze zijn niet geschikt om aan Vlaamse 'nation building' te doen.

John Vandaele

In de volgende aflevering onderzoeken we hoe Vlaanderen zijn communicatie - in de eerste plaats aan de loketten - afstemt op de taalwetgeving en de taalkundige en nationale verscheidenheid in de rand.

COMMUNICATION & INTEGRATION

Language laws an obstacle for foreigners

After a relentless Frenchifying trend, the Flemish 'Rand' around the city of Brussels has been confronted for several years now with a steadily increasing internationalization of the population. With this in mind, last spring the Province of Flemish Brabant and the not-for-profit organization 'de Rand' organized a three-day conference on reception and integration policy in the Rand under the motto 'Kan communicatie het verschil maken?' ('Can communication make the difference?'). During this three-day gathering, local officials were given the tools they need to offer a more satisfactory welcome to the many incoming foreigners - without infringing the laws on language use.

Taallessen op nieuwe leest

Vzw 'de Rand' en de gemeente Tervuren hebben voor het nieuwe schooljaar een samenwerkingsovereenkomst afgesloten waardoor de taallessen Nederlands in GC De Kam in Wezembeek-Oppem en GC De Lijsterbes in Kraainem voortaan gegeven zullen worden door leerkrachten van het Centrum voor Volwassenenonderwijs (CVO) Tervuren/Hoeilaart. Voor de cursisten biedt deze samenwerking tal van voordelen: aan het einde van de cursus ont-

vangen ze een officieel erkend getuigschrift en ze kunnen nadien vlot doorstromen in het ruimere aanbod van taalcursussen Nederlands van het CVO Tervuren/Hoeilaart. Bovendien worden de cursussen zoals voordien georganiseerd in de gemeenschapscentra van vzw 'de Rand' in Kraainem en Wezembeek-Oppem. Van bij haar ontstaan biedt vzw 'de Rand' taallessen Nederlands voor anderstaligen aan. Aanvankelijk deed

zij hiervoor een beroep op freelance-lesgevers, maar nu wil men nauwer gaan samenwerken met centra voor volwassenenonderwijs. De vzw wil deze taallessen, die de integratie van anderstaligen in de rand moeten bevorderen, verder blijven aanvullen met o.m. conversatietafels en goede Nederlandstalige culturele manifestaties waardoor de cursisten hun opgedane taalkennis in de praktijk kunnen toetsen.

PG

INFO

GC De Kam, Beekstraat 172, Wezembeek-Oppem, tel. 02-731 43 31, e-mail info@dekam.be
GC De Lijsterbes, Lijsterbesenbomenlaan 6, Kraainem, tel. 02-721 28 06, e-mail info@delijsterbes.be

VILVOORDE/DIEGEM

Milieuvriendelijke bedrijven

Zeven Vlaams-Brabantse bedrijven die zich extra inspinnen voor het milieu kregen onlangs als beloning het Milieucharter. Twee bekroonde bedrijven zijn gevestigd in de rand. Het Milieucharter kadert in het zogenaamd PRESTI-programma van de Vlaamse Gemeenschap en wordt concreet uitgewerkt door de Kamers voor Handel en Nijverheid, in samenwerking met de Gewestelijke Ontwikkelingsmaatschappijen. Bedoeling is bedrijven aan te sporen om hun milieuprestaties te verbeteren. 'Concreet gaat het, onder andere, om rationeel water- en energieverbruik, verpakkingsafval beperken of zelfs overstappen op milieuvriendelijke verpakkingen en bedrijfsgebouwen integreren in het landschap', vertelt Els Heyvaert van de Kamer voor Handel en Nijverheid in Halle-Vilvoorde. 'In Vlaams-Brabant namen vijftien bedrijven deel, maar uiteindelijk kregen slechts zeven van hen het charter, waaronder het Vilvoordse

Cerestar en hotel Holiday Inn in Diegem.' In Vilvoorde geeft safety en environment officer Paul Decock van Cerestar een woordje uitleg. 'We engageerden ons om het energieverbruik te reduceren en ik denk dat we daarin geslaagd zijn. We installeerden warmtepompen, maar gebruiken ook de perslucht rationeler. Bovendien gebruiken we de warmte van de compressoren.' Het management liet ook de zware stoomketel op stookolie vervangen door twee kleinere ketels op aardgas en voorzorg in hoogrendement luchtverwarmers op aardgas. 'De bediening van de verlichting werd gecentraliseerd zodat alle lichten na de kantooruren voortaan daadwerkelijk worden gedoofd. Alle inspanningen samen leidden tot een daling van het energieverbruik met maar liefst 18,5%', aldus Decock. Bij Holiday Inn hebben ze tegenwoordig een zogenaamd Green Comité. 'Dat werkt gerichte milieuocties

Holiday Inn Diegem

uit en communiceert een en ander naar de werknemers', zegt chieft engineer Serge Deck. De hotelketen probeert onder andere het restafval drastisch te beperken. 'Het afval wordt naar een centraal punt gebracht en daar verdeeld over de verschillende afvalcontainers. Een sterk doorgedreven selectieve inzameling beperkt het restafval tot een absoluut minimum en zorgt ervoor dat we het konden reduceren met 30%.' Holiday Inn bespaart ook op het water en gebruikt hiervoor speciale filters. Bij de Kamer voor Handel en Nijverheid hoopt men op meer deelnemers voor de volgende editie. De procedure blijft onveranderd, maar precies die schrikt

sommige bedrijfsleiders af. 'Een geïnteresseerde bedrijfsleider stelt zich kandidaat door een actieplan in te dienen. Dat plan komt, samen met een audit, voor een evaluatiecommissie. Als hij/zij een positieve beoordeling krijgt, mag een actieplan worden ingediend en wanneer de vooropgestelde acties daadwerkelijk gerealiseerd worden, krijgt het bedrijf een Milieucharter. Deelnemen kost net geen 500 euro en veel tijd en energie. Anderzijds is ons milieu dat toch waard hé', besluit Heyvaert.

Wie meer wil weten over het Milieucharter, neemt contact op met de Kamer voor Handel en Nijverheid, tel. 02-255 20 20

Dirk Desmet

Joe sings Frank

Het Astmafonds Vlaanderen bestaat 25 jaar en ter gelegenheid daarvan heeft Dilbekaer Jos Cobbaert een cd opgenomen met 21 covers uit het omvangrijke repertoire van Frank Sinatra. Cobbaert is zelf al sinds zijn tiende astmapatiënt en lid van het Astmafonds. Het fonds werd een kwarteeuw geleden opgericht door vrijwilligers, patiënten, professionelen, ouders van patiëntjes en sympathisanten en ijvert voor de maatschappelijke integratie van

astmapatiënten door het verschaffen van informatie over de aandoening en de behandeling, het verlenen van bijstand op sociaal-economisch vlak en het ijveren voor meer begrip, hulpverlening en aandacht voor astma.

De cd 'Joe sings Frank' kost 10 euro en is o.m. te koop aan het onthaal van CC Westrand

(tel. 02-466 20 30), de KBC-kantoren in de Verheydenstraat

(tel. 02-548 12 68) en de Ninoofsesteenweg (tel. 02-568 13 70) en apotheek De Mayer (Verheydenstraat, tel. 02-568 02 30), alsook bij Jos Cobbaert zelf, tel. 02-567 90 43. De opbrengst gaat integraal naar het Astmafonds Vlaanderen, Grauwpoort 9, 9000 Gent, tel. en fax 09-225 65 05. Het astmafonds viert zijn 25-jarig bestaan op zaterdag 5 oktober om 14.00 met een academische zitting en een receptie in zaal Broeder Ebergiste, Stropkaai 38B, Gent. **PG**

OVERIJSE

Kunstschool wijkt voor politie

Het Beiershof, het geheel van gebouwen aan de Brusselsesteenweg, dat eigendom is van de gemeente Overijse en waar nu al een kinderdagverblijf, een aantal belastingdiensten, de BKO Kunstschool en enkele opslaglokalen gevestigd zijn, krijgt er vanaf midden volgend jaar een nieuwe bewoner bij: de eenheidspolitie van de politiezone Druivenstreek. 'De huidige lokalen in de oude rijks-wachtkazerne aan het stationsplein en in het Beiershof waren duidelijk veel te klein geworden na de smelting van politie en rijkswacht', aldus Werner Deceur, ingenieur van de gemeente Overijse. 'De

benedenverdieping van het Beiershof biedt met zijn 1.200 m² een oplossing. De aanpassingswerken starten dit najaar zodat de eenheidspolitie als alles goed gaat midden 2003 kan verhuizen.'

Een en ander heeft wel voor gevolg dat men voor de BKO Kunstschool - die de benedenverdieping tijdelijk ter beschikking had gekregen - op zoek moest naar een nieuwe locatie voor de kinderateliers. De gemeente heeft ter compensatie de twee zijbeuken bovenaan in de kapel van het Beiershof ter beschikking gesteld en aangepast ten behoeve van die ateliers.

PG

DROGENBOS

Ankerpunt vzw 'de Rand'

De vzw 'de Rand' opent binnenkort een onthaalcentrum in Drogenbos. De vzw 'de Rand' is via de gemeenschapscentra aanwezig in vijf van de zes faciliteitengemeenten. Drogenbos vormde tot nog toe een leemte. Twee jaar geleden ging de vzw al op zoek naar een cultuurhuis in Drogenbos maar liep de aankoop van een gebouw

mis. Nu heeft ze een onafgewerkte woning naast het Felix De Boeckmuseum op de kop kunnen tikken die ingericht zal worden als een onthaalcentrum met vergaderlokalen. Het nieuwe centrum in Drogenbos moet een ankerpunt worden waar de verenigingen van de gemeente vanaf begin volgend jaar terecht kunnen.

TD

DE SACRISTIE VAN ABT SOPHIE

Op dinsdag 9 september 1755 verwelkomde Grimbergen kanunnik Jan Baptist Sophie als nieuw verkozen abt van de St.-Servaasabdij. Prelaat Sophie was een Brusselaar. Zijn voorouders waren beenhouwers en handelaar in gezouten vis, en hadden hun winkel in de bekende Beenhouwersstraat.

Jan Baptist Sophie trad in 1710 in bij de norbertijnen in Grimbergen en werd priester gewijd te Antwerpen in 1715. In de abdij oefende hij o.a. de functie uit van privé-secretaris van de abt, verdeler van de pitanties (supplementaire drank en lekkernijen) en vanaf 1731 was hij provisor of financieel beheerder van de abdijgoederen.

Prelaat Sophie was een man van de Verlichting. Als abt verbleef hij vaak in Brussel in de Oude Kleerkoperstraat in de refugie van Grimbergen en nam er deel aan het mondaine leven in de hoofdstad. In Grimbergen liet Sophie in 1767 de arduinen ingangspoort van de abdij en de nog bestaande pastorie bouwen, de kloosterrefter verfraaien en in de O.L.Vrouw-basiliek een Goynaud-orgel plaatsen. Maar zijn naam blijft vooral verbonden met de sacristie van de abdij, die als een van de mooiste van het land wordt geprezen. Het weelderige interieur is versierd met een eiken lambrisering, waarop vier taferelen uit de Passie zijn uitgesneden. Tien grisailles onder het gewelf stellen de voornaamste

episodes voor uit het leven van de heilige Norbertus. Als het zegel aan een oorkonde prijkt het wapen van prelaat Sophie met zijn kenspreuk *Super astra sophia* boven de sacristiedeur. Het geheel kostte indertijd meer dan 10.000 gulden of ca. 10 miljoen frank, die Sophie uit eigen zak betaalde met geld afkomstig uit de erfenis van zijn 'mamaa'. Iedere dag om 9.00 is er een misviering in de sacristie en kunt u ze van dichtbij bewonderen.

FOTO: PASCAL VIGNERON

Jaak Ockeley

Beelden die boekdelen spreken

FOTO: 'GROOT-GRIMBERGEN 1900-1958'

's Gravenmolenstraat in 1938

Het zopas verschenen Streekboek over Groot-Grimbergen is een kijk- en leesboek over de vier deelgemeenten Beigem, Grimbergen, Humbeek en Strombeek-Bever. Het bevat 300 nooit eerder gepubliceerde foto's uit familiearchieven en privéverzamelingen. De auteurs, Serge Demol en Johan Vanwetswinkel, belichten aan de hand daarvan de vele facetten van het vroegere dorpsleven tussen 1900 en 1958.

Serge Demol geeft geschiedenis in het middelbaar onderwijs. Zijn vak is tevens zijn hobby en passie, want hij koestert een grote belangstelling voor de volkscultuur. Demol vindt het heel jammer dat veel getuigenissen van mensen over bepaalde volksgebruiken onherroepelijk dreigen verloren te gaan. 'Nochtans leven we in het communicatietijdperk en kunnen we die informatie makkelijk vastleggen op video. Neem nu de bijnamen die vroeger in de dorpen vaak aan som-

mige dorpelingen werden gegeven. Als die nu niet systematisch worden genoteerd, verdwijnen ze straks definitief uit het collectief geheugen.' Toen Serge Demol in '80 in Grimbergen kwam wonen, werd hij lid van de toenmalige heemkundige kring 'Strumbeke' in Strombeek-Bever. Hij was ook meer dan 10 jaar bestuurslid van de heemkundige kring (en monumentenvereniging) Eigen Schoon in Grimbergen, en duikt geregeld de archieven in. Zijn nieuwste product is het fotoboek 'Groot-Grimbergen 1900-1958'.

Familiealbums

'De meerwaarde van dit boek zit in de originaliteit van de foto's', aldus Serge Demol. 'Mijn co-auteur Johan Vanwetswinkel heeft zelf al een uitgebreide verzameling, maar toen de Grimbergenaren van het fotoboek hoorden, stelden velen spontaan hun familiealbums ter beschikking, zoals de cafébazin van De Veldkant en bakkerij Lisette. Al snel bleek dat we over te veel fotomateriaal beschikten om alles overzichtelijk in één enkel boek te verwerken. We maken er daarom

een dubbele uitgave van: het eerste deel is zopas (eind augustus) gepubliceerd en het tweede deel verschijnt over twee jaar. In 2004 ben ik van plan om een grote tentoonstelling op te zetten met foto's uit de twee boeken. Daarbij zullen de bezoekers ook makkelijker de vergelijking kunnen maken tussen vroeger en nu. Tot 1957 waren Grimbergen, Humbeek, Beigem en Strombeek-Bever eigenlijk nog echte plattelandsdorpen waar het leven zich afspeelde rond het gemeentehuis en de kerktoren', verduidelijkt Serge Demol. 'In die periode had de adel nog een grote invloed op het lokale politieke leven; burgemeesters kwamen

bijvoorbeeld vaak uit adellijke families. Het eerste deel van het boek noem ik het officiële gedeelte. Daarin publiceer ik onder meer beelden over

Met de werelddtentoonstelling van 1958 in Brussel trad er een breuklijn op in de gestage ontwikkeling van de dorpen

geboorten, communies, bruiloften, processies en begrafenissen. In het tweede deel probeer ik te illustreren hoe de mensen vroeger woonden en leefden. Uiteraard zal ik in dat deel ook veel aandacht schenken aan het rijke verenigingsleven.

Er kwam een breuklijn in de gestage ontwikkeling van de dorpen met de werelddtentoonstelling van 1958 in Brussel. Dat zie je o.a. heel duidelijk in Strombeek-Bever met de aanleg

van brede straten, de verkaveling van bouwgronden en het ontstaan van nieuwe nijverheid. In ons boek stoppen we bewust bij 1958.’

Prijzige postkaarten

Bij de samenstelling van het boek wilden de auteurs ook gebruik maken van oude postkaarten, maar daarbij stootten ze op onverwachte problemen. ‘Verschillende mensen bezitten een unieke collectie postkaarten met sprekende beelden over het Grimbergen van voor de Eerste Wereldoorlog’, vertelt Serge Demol. ‘De twee belangrijkste uitgeverijen (Nels en Till) van die postkaarten zijn gefuseerd, en voor de eenmalige reproductie van een kaart vragen ze ongeveer 30 euro. Als je een honderdtal postkaarten wil afdrucken, is dat gewoon onbetaalbaar. In mijn ogen maken ze misbruik van hun reproductierecht. We hebben meer dan een maand gezocht naar kwalitatieve foto’s ter vervanging van de postkaarten. Geen simpele opdracht omdat de foto’s van amateur-fotografen soms onscherp zijn of omdat het fotopapier is vergeeld. Toch ben ik best tevreden over het resultaat dat nu voorligt.’

Serge Demol schreef zelf de meeste bindteksten. Daarnaast deed hij een beroep op een viertal auteurs die telkens de inleiding verzorgden over een bepaalde deelgemeente. Theo Slachmuylders schreef de inleiding over Strombeek-Bever, Magda Robbrechts over Beigem en Adèle Lauwers over Humbeek. Dan Clybouw zorgde

FOTO: GROOT-GRIMBERGEN 1900-1958

Lage steenweg

voor een artikel over de moord op pastoor Wouters en de betekenis van Tresignies. Daniel Dubois tenslotte heeft het over Grimbergen in de kunst. Die inleidingen overstijgen het puur anekdotische. Tijdens zijn zoek-

tocht naar archiefmateriaal deed Serge Demol trouwens ook een paar verrassende ontdekkingen. Zo kwam hij te weten dat de schatten van de abdij van Grimbergen tijdens de Franse revolutie werden bewaard onder de kapel van het Strombeekse kasteel van Bloemendaal.

Gerard Hautekeur

Het Streekboek over Groot-Grimbergen kost 37 euro. Het wordt verkocht op de Grimbergse jaarmarkt (septemberkermis), tijdens de Open Monumentendag en de kerstmarkt. Het is ook verkrijgbaar door storting van dat bedrag op rekeningnummer 652-5701158-68 van het Streekboek, Vrasenestraat 109, 9100 Nieuwkerken-Waas. De verzendingskosten bedragen 3 euro.

Meer inlichtingen:

tel. 03-777 75 58 (uitgever) of

tel. 02-306 08 61 (Johan Vanwetswinkel).

FOTO: GROOT-GRIMBERGEN 1900-1958

Café-brasserie Dry-Pikkel

'Zinzen' is niet meer, al geldt dat gelukkig niet voor de maker van dit zaterdagse interview-programma, VRT-journalist Walter Zinzen, die hiermee een ijzersterke reputatie van kritische interviewer verwierf. Omdat hij in mei 65 jaar werd, moest hij noodgedwongen een punt zetten achter zijn loopbaan bij de VRT. 'Een vreemd gevoel hoor, gepensioneerd zijn', zegt hij peinzend. 'Je denkt dat het alleen anderen overkomt.'

Hoewel hij zich naar eigen zeggen goed had voorbereid op 'het einde', vindt hij het toch een wat bizarre ervaring nu het eenmaal zo ver is. **Walter Zinzen** 'Ik zal niet zeggen dat het een grote schok is, maar als die laatste uitzending achter de rug is, ligt er toch een wereld achter je. Ik kijk daar niet ontevreden op terug, maar wel in het besef dat de toekomst nu anders zal zijn. Ik heb altijd in functie van die televisie gewerkt, je bent daar permanent mee bezig en dan is dat er ineens niet meer. Ik luister nog evenveel naar het nieuws als vroeger, met automatisch die reflex dat ik daar iets mee moet doen. Niet meer denken in functie van een product, van een uitzending, moet ik nog afleren. Ach, ik zal er wel aan wennen. Het is trouwens ook een opluchting dat je niet meer permanent met dat werk bezig moet zijn. Los van die pensionering vind ik het overigens een goede zaak dat er een einde komt aan het programma. Ik heb iedereen die iets te vertellen had bij mij aan tafel gehad, op een enkele uitzondering na.'

Haastwerk

Walter Zinzen genoot niet alleen de reputatie van een vasthoudend inter-

FOTO: PATRICK DE SPIEGHELAERE

Walter Zinzen

'Niet meer denken in functie van een uitzending moet ik nog afleren'

viewer, hij was/is ook een perfectionist. In die hoedanigheid stoort het hem dat de manier van werken bij de televisie zo hectisch is geworden dat de berichtgeving eronder lijdt.

WZ 'Op de nieuwsdienst gaat het in de praktijk zo dat de mensen 's morgens om 8 uur uitrukken om iets te maken voor het journaal van 1 uur. Geen redelijk mens kan verwachten dat daar om 1 uur dan een ernstig afgewerkt stuk ligt, wat ook het onderwerp is. Nu, dat hoeft ook niet de bedoeling te zijn. Je meldt om 1 uur wat er bezig is en kondigt aan dat je daar in het journaal van 6 of 7 uur met een gedegen stuk op terug komt. Maar zo functioneert het niet. In de meeste gevallen moeten die journalisten om 1 uur hun stuk leveren en tegen 7 uur weer iets helemaal anders. Als er niet teveel uitschuivers in zo'n bijdrage zitten mag je al blij zijn, maar inhoudelijk mist het natuurlijk iedere diepgang. Die oppervlakkigheid stoort me. Er zijn ook zaken die gewoon niet kloppen: steden die in de verkeerde landen worden geplaatst of dt-fouten in de ondertitels. Dat komt allemaal omdat het haastwerk is, omdat een eindredacteur niet meer de tijd heeft om dat allemaal na te kijken. Zo wor-

den er fouten gemaakt die het 'consumeren' van het nieuws niet vergemakkelijken en bijgevolg bijdragen tot de ontoegankelijkheid ervan of tot het verslappen van de aandacht bij de kijker. Tja, en het is al zo moeilijk om die aandacht gedurende de 30 minuten die een journaal duurt gevangen te houden. Dat móét dus goed zijn, dat moet perfect zijn, of daar moet toch op zijn minst naar gestreefd worden. Eindredacteurs zouden moeten beseffen dat je vaak beter even wacht met iets uit te zenden, in plaats van het vlug vlug toch maar te brengen. Dat is het nefaste van de concurrentiedruk tussen de openbare en de commerciële omroep; ze zijn zo bang geworden dat ze een onderwerp later zullen brengen dan VTM dat ze het er maar in smijten. Je zou je eigenlijk niet door die concurrentie mogen laten opjagen, of toch veel minder. De laatste maanden dat ik op de VRT was heb ik gelukkig een kentering ten goede gezien. Er worden nu vergaderingen met eindredacteurs belegd om te reflecteren over de gemaakte uitzendingen en dat kan ik alleen maar toejuichen.'

Gratis tickets

Walter Zinzen heeft er 34 jaar dienst bij de openbare omroep op zitten. Hij begon er in 1967 te werken bij de radionieuwsdienst die toen nog was gevestigd in het prachtige gebouw op het Brusselse Flageyplein, samen met mensen als Dirk Tieleman, Marc Platel, Johan Janssen en Herman Verheyden. De legendarische administrateur-generaal Paul Vandenbussche beschouwde de jonge lichte als een bende marxistische samenzweerders. Het was de periode dat je in de BRT nog de juiste partijkaart moest hebben om het te maken. Gevraagd naar wat hij de meest positieve ontwikkeling vindt van de vroegere BRT naar de huidige VRT, antwoordt Zinzen onomwonden dat dat onge-

twijfeld de depolitisering is geweest. **WZ** 'Je hoort nu zeggen dat de politisering grotendeels is verdwenen en vervangen door de commerciële druk. Dat is natuurlijk gedeeltelijk waar. Maar er is een evolutie ingezet om minder toe te geven aan die commerciële druk en meer terug te kijken naar de eigen opdracht van de openbare omroep. Ik heb Bert De Graeve (de vorige gedelegeerd bestuurder bij de VRT, red.) onlangs bij zijn afscheid dingen horen zeggen die hij zes jaar geleden absoluut niet gezegd zou hebben. 'We moeten niet achter de kijker aan lopen, als we goede programma's maken zullen die kijkers wel vanzelf komen', klonk het. Het was precies alsof ik mezelf bezig hoorde, tien jaar

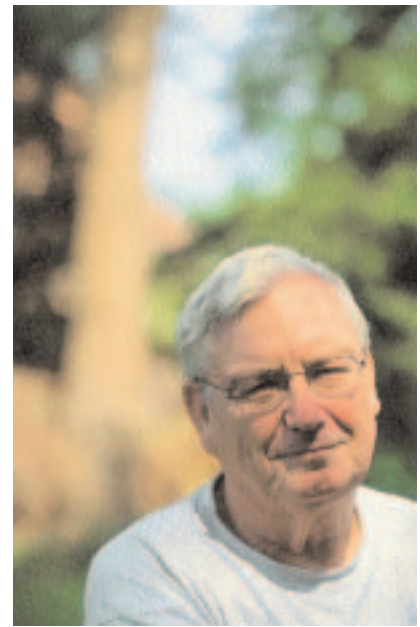
'Politici zijn een beetje bang dat ze meer aan de kant worden gelaten als hun optreden alleen afhankelijk zou worden gemaakt van journalistieke overwegingen'

geleden. Een en ander wijst toch op een mentaliteitswijziging die is ingezet en als je dat zou kunnen combineren met het behoud van de depolitisering, dan ligt er voor de openbare omroep ongetwijfeld nog een mooie toekomst open. Met het vertrek van De Graeve bestaat het gevaar natuurlijk dat sommigen het primaat van de politiek willen herstellen. Iemand als VLD-voorzitter Karel De Gucht laat er geen twijfel over bestaan dat hij daarbij ook denkt aan de

openbare omroep. Anderzijds geloof ik niet dat dat primaat van de politiek opnieuw vertaald zal worden in zoveel eigen mannetjes binnen de redacties, zoals vroeger het geval was. Het is er politici vooral om te doen hun eigen score te verstevigen door veel op de tv te komen. Ze zijn een beetje bang dat ze meer aan de kant worden gelaten als hun optreden alleen afhankelijk zou worden gemaakt van journalistieke overwegingen. Als je politici alleen in programma's opvoert omwille van hun nieuwswaarde, hanteer je natuurlijk een heel ander criterium dan het hunne; zij willen hun boodschap verkopen en zo populair worden. Steve Stevaert heeft de oplossing gevonden hé. Die oefent geen druk uit, die heeft altijd iets nieuws te vertellen over gratis tickets. Dat is eigenlijk met andere middelen hetzelfde beogen, maar het is natuurlijk veel handiger en commerciëler. Eerlijkheidshalve moet ik toegeven dat de redacties er veelal gretig op ingaan als een minister belt met de mededeling dat hij iets nieuws te vertellen heeft. 'Als hij het bij ons komt vertellen, doet hij het niet bij de concurrentie', hoor je dan. Nu, er moet wat spanning zijn tussen journalistiek en politiek, ik vind dat op zich niet ongezond, maar het mag toch niet opnieuw teveel gaan overhellen naar rechtstreekse politieke beïnvloeding.'

Naast elkaar

Walter Zinzen - zijn vader was afkomstig uit de Oostkantons, vandaar de naam - heeft sinds kort zijn intrek genomen in Sterrebeek. Daarvoor woonde hij 10 jaar in Kortenberg en even lang in Grimbergen. De rand is dus geen onbekend terrein voor hem. In de dagelijkse omgang met de mensen

heeft hij niet het gevoel dat Vlamingen en Franstaligen hier op gespannen voet met elkaar leven. 'Maar', zegt hij, 'anderzijds behoor ik toch wel tot degenen die zeggen dat je in de rand opnieuw flamingant zou worden. Het gaat me daarbij niet in de eerste plaats om recalcitrante gemeentebesturen en hun interpretatie van de faciliteiten, maar veeleer om de mentaliteit van een aantal Franstaligen die duidelijk laten uitschijnen dat ze zich niet willen aanpassen. Ik vind dat toch wel een reëel probleem, die minachting voor Nederlandstaligen die je bijvoorbeeld nog altijd ervaart bij een aantal middenstanders, maar ook in gewone contacten op straat. Vanuit die optiek begrijp ik dat de Vlamingen hier wat radicaler worden en zich van de weeromstuit ook anders gaan opstellen. Maar zo'n opstelling is niet zonder gevaar. Ik vind op basis van contacten her en der toch wel dat de afkeer voor al wat buitenlands is de laatste jaren groter is geworden, zowel in de rand als daarbuiten. Aanvankelijk gold dat niet voor de eurocraten omdat die veel geld in het laatje brachten. Nu wordt al wat vreemd is met de nek aangekeken. Ik vind dat beangstigend. De multiculturele samenleving bestaat de facto, maar niet in de hoofden en de harten. Het is multi, maar naast elkaar in plaats van met elkaar. Daar zijn we nog niet aan toe. Onze beleids mensen mogen het dan wel hebben over een open Vlaanderen waar iedereen welkom is, ik betwijfel of de Vlaming wel zo open is.'

HC

'Als Verantwortlicher für eine Sendung zu denken, muss ich mir noch abgewöhnen'

'Zinzen' gibt es nicht mehr, aber glücklicherweise gilt dies nicht für den Macher dieser sonabendlichen Interview-Sendung, den VRT-Journalisten Walter Zinzen, der sich damit eine enorme Reputation als kritischer Befrager erworben hat. Da er im Mai das 65. Lebensjahr vollendete, musste er notgedrungen einen Schlussstrich unter seine Laufbahn beim VRT setzen. 'Ein eigenartiges Gefühl, wirklich, dieses Rentnerdasein', sinniert er. 'Man denkt immer, dass es nur die anderen trifft. Ich will nicht sagen, dass es ein großer Schock ist, aber wenn die letzte Sendung vorbei ist, liegt doch auch eine ganze Welt hinter dir.' Als Perfektionist stört es ihn, dass die Arbeitsweise beim Fernsehen so hektisch geworden ist, dass die Berichterstattung darunter leidet. Auf die Frage, was er für die positivste Entwicklung beim Übergang vom früheren BRT zum jetzigen VRT hält, antwortet Zinzen unumwunden, dass dieses ohne Zweifel die Entpolitisierung gewesen sei.

Klagers vinden eindelijk gehoor

FOTO: PASCAL VIGNERON

Philippe Touwaide

'Ik sta ter beschikking van iedereen. We moeten samen zoeken naar verbeteringen die de leefbaarheid rond de luchthaven van Zaventem ten goede komen. Het belangrijkste is luisteren en praten.' Philippe Touwaide (41), sinds februari ombudsman geluidshinder van de luchthaven, legt letterlijk zijn oor te luisteren.

De oprichting van de ombudsdienst voor geluidshinder vloeit voort uit het luchthavenakkoord van 2000, dat het economische en ecologische kader vastlegde voor de luchthaven. Touwaide,

die jarenlang voorzitter was van de Europese Unie tegen Vliegtuiglawaai, ziet zijn rol als ombudsman vooral als tussenpersoon tussen de verschillende betrokkenen (overheden, luchthavengebruikers, bewoners). 'Maar', zegt hij, 'ik beoog vooral de bescherming van de bevolking. De paar honderd klachten die mijn dienst sinds het voorjaar bereikten komen immers voor tachtig procent van mensen die te maken hebben met lawaaihinder.' Philippe Touwaide is ook secretaris van het nieuwe overlegforum voor de luchthaven dat in het voorjaar werd opgericht en waarin vertegenwoordigers van BIAC, Belgocontrol, DHL, SN Brussels Airlines, de federale, Vlaamse en Brusselse overheid, de provincie Vlaams-Brabant en zestien gemeenten en bewoners- en milieugroepen zetelen. Hij noemt dit orgaan vooral een 'nuttig instrument voor dialoog en informatie.'

Metingen te velde

Sinds hij in februari jongstleden ombudsman werd, gaat hij met grote regelmaat te velde om zich ter plaatse van de toestand te vergewissen en metingen uit te voeren. 'Ik kan de overlast immers niet inschatten vanachter mijn bureau', zegt hij. Illustratief is dat Touwaide vorig jaar van Geldenaken (Jodogne) naar Wezembeek-Oppem is verhuisd, precies om 'onder de vliegtuigen te gaan wonen.'

In Vlaanderen bestaan er weliswaar nog geen wettelijk vastgelegde normen voor vliegtuiglawaai, maar dat

weerhoudt Touwaide er niet van om waar mogelijk op te treden en elke klacht te beantwoorden.

'Ik ben er om mensen en gemeenten te verdedigen, om een neutrale ombudsfunctie te vervullen.'

In februari 2003 verschijnt zijn eerste jaarverslag met een analyse van zijn eerste werkjaar maar ook met concrete voorstellen. De ombudsdienst heeft (nog) geen bevoegdheid om sancties op te leggen, maar Touwaide hoopt dat zijn dienst kan evolueren van een louter informatieve en ombudsdienst naar een officiële tuchtinstantie. Zijn rapporten zullen alvast een rol spelen bij het uitstippelen van het luchthavenbeleid.

Beterschap op komst

Al is de ombudsdienst nog jong, toch heeft Touwaide voor de bewoners van sommige gemeenten rond Zaventem al een opsteker in petto. Ten zuiden van Brussel en boven de hoofdstad zelf zal de geluidshinder verminderen door het stopzetten van de nachtvluchten aldaar. Ook voor het oosten (ondermeer Overijse en Tervuren) is er beterschap in zicht. De Noordrand blijft met overlast kampen, al treedt ook daar beterschap op in 2003. Dat komt omdat koerierdienst DHL sinds het begin van de zomer wettelijk werd verplicht vijf oude Boeings 727 uit de lucht te halen. In januari 2003 worden er nog eens zeven vervangen door minder luidruchtige toestellen.

Voor de inwoners van Grimbergen, Meise en omliggende gemeenten heeft Touwaide de minst positieve boodschap, want daar zijn nachtvluchten niet te vermijden. Wel zullen opstijgende vliegtuigen sneller hoogte winnen en zo minder decibels achterlaten op grondniveau. Op termijn worden ook bijna 13.000 huizen in de omgeving van de luchthaven beter geïsoleerd tegen lawaai.

INLICHTINGEN

Ombudsdienst voor de Luchthaven
Brussel-Nationaal
Vooruitgangstraat 80 bus 5 (CCN)
1030 Brussel
tel. 02-206 32 62, fax 02-206 32 30
website www.airportmediation.be

Chris Van Geyte

Complainants finally get a hearing

'I'm available to everyone. We have to work together to find ways of improving the quality of the human environment around Zaventem Airport. The most important thing is to listen and to talk to one another.' So says Philippe Touwaide (41), who has been the Airport's noise nuisance ombudsman since February, and who was previously chairman for many years of the European Union Against Aircraft Noise. He sees his new role primarily as that of an intermediary between the various parties (government bodies, airport users, residents, etc.). 'But', he says, 'my main aim is to protect the people. After all, the couple of hundred complaints that have reached my department since the spring cover about 80% of the people who have to live with noise nuisance.'

VAN 4/9 TOT 4/10

RANDEUIT

A G E N D A

Speuren naar symbolen op de Open Monumentendag

Met 'Symbolen' als thema wil deze Open Monumentendag er de aandacht op vestigen dat zorgen voor monumenten ook zorgen voor het behoud van betekenissen inhoudt. Veel gebouwen staan voor iets, ze verwijzen naar zichtbare waarden, contexten, overtuigingen,... die per definitie onzichtbaar en abstract zijn en zonder dewelke we het gebouw in kwestie niet kunnen 'lezen' of zijn betekenis begrijpen.

Op pag. 18 en 19 van Randuit neemt u meer over het programma van de Open Monumentendag in de rand op zondag 8 september.

De Sint Anna-Pedekerk in Dilbeek

FOTO: PATRICK DE SPIEGELAERE

Jazz Hoeilaart

Naast de jaarlijkse wedstrijd voor beloftevolle jazzensembles, pakt Jazz Hoeilaart voor de eerste keer uit met een ander spannend evenement, de 'Brussels Jazz Composition Contest'. Op de openings-

avond van deze driedaagse speelt het Brussels Jazz Orchestra, dat onlangs nog furore maakte op het Northsea Jazz Festival met de 'Sketches of Spain' van Evans, vijf nagelnieuwe big band composities van beloftevolle toondichters, die door een jury werden geselecteerd. De laureaat ontvangt na afloop van het finaleconcert de BJO-Award en 2.000 euro. Zijn werk wordt later op cd uitgebracht en door de VRT uitgezonden.

Jazz Hoeilaart openingsconcert en Brussels Jazz Orchestra Composition Contest

Jezus Eik, GC De Bosuil, vrijdag 27 september om 19.00

Jazz Hoeilaart International Contest Jezus Eik, GC De Bosuil,

zaterdag 28 september om 20.00, zondag 29 september om 15.00

Info: tel. 02-657 31 79

Op pag. 14 van Randuit leest u meer over Jazz Hoeilaart.

Arpad Olah

FOTO: JOS KNAEPEN

Meesterlijke Middeleeuwse miniaturen

In het Stedelijk Museum van Leuven worden dit najaar een honderdtal rijkelijk verluchte handschriften geëxposeerd van miniaturisten die tussen 800 en 1475 bedrijvig waren in onze streken. Buitenlandse bibliotheken lenen voor de gelegenheid toonaangevende topstukken uit. De British Library staat tijdelijk haar bijbel van de Abdij van het Park af, die negen eeuwen geleden in Heverlee werd vervaardigd. Het Walters

FOTO: BALTIMORE, WAG W 90

Art Museum uit Baltimore stuurt het antifonarium van Beaupré, waarin beeld, tekst en muziek op een sierlijke manier met elkaar vervloeien.

Meesterlijke Middeleeuwen - Miniaturen van Karel de Grote tot Karel de Stoute (800-1475) Leuven, Stedelijk Museum Vander Kelen-Mertens, van 21 september tot 8 december
Info: tel. 016-21 15 39, website <http://lmm.leuven.be>

Zie ook pag. 20 van Randuit

PODIUMKUNSTEN

THEATER

DONDERDAG 26 SEP

DILBEEK
 CC Westrand 02-466 20 30
 Kamerijklaan
Haute Coiffure
 door John & Sylvain in Amerika
 ● 20.30

27 EN 28 SEP

GRIMBERGEN
 CC Strombeek 02-263 03 43
 Gemeenteplein
Bloedarm door Het Toneelhuis
 ● 20.15

Bloedarm - Het Toneelhuis

FAMILIEVOORSTELLING

ZATERDAG 28 SEP

VILVOORDE
 CC Het Bolwerk 02-255 46 90
 Olmstraat (CC Vilvoorde)
Klein verhaal over liefde & Mijn hart is een pinguïn
 door Pantalone - vanaf 5 jaar
 Bart Moeyaert bewerkte twee beeldverhalen, Filip Bral schreef een muziekcompositie, tijdens de voorstelling wordt een verhaal geprojecteerd
 ● 15.00

ZONDAG 29 SEP

DILBEEK
 CC Westrand 02-466 20 30
 Kamerijklaan
Stukjes weggevlogen regenboog door Luxemburg
 ● 15.00

HUMOR

VRIJDAG 20 SEP

BEERSEL
 CC de Meent 02-380 23 85
 Gemeenveldstraat 34

Lof Der Waanzin - Kommil Foo

Lof Der Waanzin door Kommil Foo
 ● 20.30

VRIJDAG 20 SEP

MEISE
 Cultureel Web Meise 02-272 00 28
 Brusselsesteenweg 69 (Cultuurzaal)
Sjplotsj door Dufraing & De Wit
 ● 20.00

3 EN 4 OKT

GRIMBERGEN
 CC Strombeek 02-263 03 43
 Gemeenteplein
Lof Der Waanzin door Kommil Foo
 ● 20.15

CIRCUSTHEATER

ZONDAG 29 SEP

WEMMEL
 GC De Zandloper 02-460 73 24
 Kaasmarkt 75
Fantasia door het Russische theatergezelschap Farces
 • feestelijke opening van feestveertiendaagse rond 30 jaar Cultuurraad, 15 jaar GC De Zandloper en 5 jaar vzw 'de Rand'
 ● 19.00

MUZIEK

KLASSIEK

ZATERDAG 14 SEP

GAASBEEK
 Kasteel van Gaasbeek 02-531 01 30
 Kasteelstraat 40
Danel Kwartet & Paul De Clerck (altviool) en Roel Dieltiens (cello)
 ● 18.30 - introductie door Ignace Bossuyt om 17.30

ZONDAG 22 SEP

WEZEMBEEK-OPPEM
 GC De Kam 02-731 43 31
 Beekstraat 172
Elixir d'Anvers
 ● 11.00

ZONDAG 29 SEP

GRIMBERGEN
 Basiliek 02-260 12 98
 (Gemeentewinkel)
Pater Feyen-dag - afsluiting van het beiaardseizoen met gastconcert van Ludo Geloën
 ● 16.30

ZATERDAG 5 OKT

TERVUREN
 Aula GITO 02-767 93 58
 Brusselsesteenweg 106 (Carlos Hatse)
Open repetitienamiddag van het gemengd Ceciliakoor Tervuren: kennismaking met het koor, nababbel en glaasje achteraf
 ● van 15.00 tot 17.30

NIET TE MISSEN

JAZZ

Jazz Hoeilaart bekroont jonge componisten en combo's

Voor de 24ste editie van het concours voor jonge ensembles stuurden niet minder dan 62 combo's de voorbije maanden een demonstratietape in. De kandidaten voor de preselecties waren afkomstig uit 16 landen. Uit Noorwegen, Duitsland en België kwamen zelfs meer dan tien inzendingen. Uiteindelijk bereikten slechts acht formaties de finale in Hoeilaart. De Amerikaanse groep Gil Fe Na bijt de spits af. De naam suggereert dat de musici voortborduren op de reggae van Gilberto Gil en rasta-goeroe Bob Marley. Super 700 uit Duitsland belooft een dynamische podiumact. Het Noorse Norway flirt met kosmische klanken, terwijl de jongens van Endorfin uit Denemarken onvermoede geluiden uit hun instrumenten toveren. Op zondag treedt de winnaar aan van de Spaanse Geczo Jazz Contest. Het Nederlandse Switchback gooit alle remmen los, en Tetra uit Finland gaat de improvisatorische toer op. De afsluiter, L 14.16 uit Duitsland, laat voorlopig niet in zijn kaarten kijken. De finalisten moeten ook een verplicht Belgisch nummer ten gehore brengen. De driedaagse wordt afgesloten met de uitreiking van de fel begeerde jazztrofee.

LD

Jazz Hoeilaart, Jezus Eik/Overijse, GC De Bosuil Openingsconcert en Brussels Jazz Orchestra Composition Contest

vrijdag 27 september om 19.00
 International Contest
 zaterdag 28 september om 20.00 finale (deel 1),
 zondag 29 september om 15.00 finale (deel 2), om 20.30: proclamatie, gevolgd door een concert van de laureaat.
 Info: tel. 02-657 31 79

FOTO: DIMITRI VAN ZEBROECK

Vlaamse romantische muziek ten onrechte verguisd

Wie kent de 'Bonte blaadjes' van Edgar Tinel of de 'Blumen' liederen van Frank Vanderstucken? De Vlaamse romantische muziek moet afrekenen met talloze vooroordelen. Het beeld dat de componisten ervan bekrompen en provincialistisch waren, strookt echter niet met de werkelijkheid. Op het Festival van Vlaanderen in de rand wordt hun werk terecht geconfronteerd met dat van beroemde tijdgenoten.

'Onze toondichters trokken zich niet terug in de schaduw van de kerktoren, maar timmerden aan een internationale carrière!', benadrukt Jan Dewilde van het Studiecentrum voor Vlaamse Muziek, dat in het Antwerps conservatorium is gehuisvest. 'Als we buitenlandse dirigenten een romantische partituur toesturen, zijn die doorgaans aangenaam verrast. Bij ons eigen omroeporkest stonden de muzikanten eerder sceptisch tegenover deze werken van eigen bodem.'

Dejan Lazic

Gezelle op muziek

Edgar Tinel (1854-1912) bewonderde Brahms en Schumann, die hij zijn lichtende, apostolische voorbeelden noemde. Dank zij zijn streng katholieke opvoeding was hij niet besmet door het Wagnervirus. De twee bundels met zijn 'Bunte Blätter' kwamen er op vraag van de Duitse muziekuitgeverij Breitkopf & Härtel. Met de 'Klokke Roeland' cantate had hij al eerder de Prijs van Rome verworven. Zijn muziekdrama over Franciscus werd echter het vaakst opgevoerd. Samen met Peter Benoit was hij één van de boegbeelden van de laat 19de eeuwse muziek.

Wie wel onder de invloed van Wagner stond, was Lodewijk Mortelmans (1868-1952). Toen hij op korte tijd zijn vrouw en twee kinderen verloor, schreef hij twee elegieën voor piano; 'Herdenking' en 'Hartverheffing' verklanken zijn intens doorleefd verdriet. Een derde klaagzang, 'Gedenkenis' droeg hij op aan zijn leerlinge Carmen Blaes. Terwijl hij in ons land de Duitse romantici introduceerde, zorgde hij ervoor dat de teksten van Guido Gezelle, die hij van muziek voorzag, tot in de Verenigde Staten werden verspreid.

De West-Vlaamse componist Joseph Ryelandt (1870-1965) was ook al in de ban van de Brugse priester-dichter, van wie hij niet minder dan zestig poëtische teksten onder handen nam. Zijn 'barcarolle voor viool en piano' moet niet onderdoen voor de suggestieve 'barcarolles' van Gabriel Fauré. Beide toondichters roepen wiegende, Venetiaanse 'barca's' of gondels op, waar romantiek in alle seizoenen hoogtij viert.

Franse gratie, Duitse warmte

Overrompeld door de experimenten van de nieuwe Weense school, reisde Jef van Durme (1907-1965) naar Oostenrijk om er zich bij Alban Berg te vervolmaken. Op een concours in Praag sleepte hij met zijn 'Heldendicht' een eerste prijs in de wacht. Zijn latere composities klinken afwisselend pessimistisch en sprankelend. Na de tweede wereldoorlog werd hij zowat overal uitgezonden omdat hij ook voor het NIR had gewerkt, toen de Duitse

bezetter de radiogebouwen al had ingepalmd. Volgens Jan Dewilde gaf hij een eigen accent aan zijn passionele stijl. 'Zijn tweede pianotrio bevat hevige uitbarstingen, dramatische accenten en geagiteerde passages. Daarom wordt het nu getoetst aan het 'Dumky' pianotrio van Dvorak, die zelf voortborduurde op Oekraïense klaagzangen.'

Frank Vanderstucken werd in Texas geboren en verzeilde pas op zijn zevende bij zijn vader in Antwerpen. Benoit werd zijn belangrijkste leermeester, maar hij zocht ook pedagogische steun bij Ferenc Liszt. Als dirigent kon hij zich uitleven bij het symfonisch orkest van Cincinnati in Ohio. Onvervulde liefdes en smachtende verlangens spelen de hoofdrol in de bundel 'Blumen', die op hartstochtelijke gedichten van Heinrich Heine is gebaseerd. Negen vooral weemoedige liederen zijn opgedragen aan Edvard Grieg, die soms samen met Liszt de concerten van Vanderstucken bijwoonde.

Kopenhagen was dan weer de geboortestad van Eduard Lassen. Vooraleer hij zich als liedcomponist profileerde volgde hij in Brussel zijn muziekopleiding. De moeder van de beroemde schrijver en Nobelprijswinnaar Thomas Mann was zijn grootste bewonderaarster. Ook Liszt kwam bij hem geregeld over de vloer. 'In zijn partituren verzoent hij Franse gratie met Duitse warmte', zegt Dewilde. 'De verhalende ballades worden gekruid met chinoiserieën, hispanismen en andere lokale kleurtjes. Hij slaagt er zelfs in om met zijn bolerotempo op de piano een tamboerijn na te bootsen.'

Het Studiecentrum voor Vlaamse Muziek en het Festival van Vlaanderen vragen meer aandacht voor de verguisde romantische werken van deze componisten. 'De kwaliteiten en de gebreken wegen we tegen elkaar af. De interessantste composities halen we uit de vergetelheid om ze in optimale omstandigheden weer uit te laten voeren', aldus nog Jan Dewilde.

Ludo Dosogne

Festival van Vlaanderen in de rand

Levente Kende (piano), Henry Raudales (viool) en Marie Hallynck (cello) spelen werk van Ryelandt, Van Durme, Fauré en Dvorak op 20 september om 20.30 in Sint-Genesius-Rode, GC De Boesdaalhoeve (info: tel. 02-381 14 51) en op 21 september om 20.30 in Kraainem, GC De Lijsterbes (info: tel. 02-721 28 06).

Pianist Dejan Lazic speelt Tinel, Mortelmans, Schumann en Fauré op 2 oktober om 20.30 in Wezembeek-Oppem, GC De Kam (info: tel. 02-731 43 31) en op 3 oktober in Linkebeek, GC De Moelie (info: tel. 02-380 77 51).

Iedere avond introductie door Jan Dewilde om 19.30.

Bas-bariton Istvan Kovacs en pianist Levente Kende spelen liederen van Vanderstucken, Lassen en Liszt op 10 oktober om 20.30 in Wemmel, GC De Zandloper (info: tel. 02-460 73 24) en op 11 oktober om 20.30 in Drogenbos, Museum Felix de Boeck (info: tel. 02-377 57 22).

COUNTRY, BLUES EN FOLK

**DONDERDAG 26 SEP
VILVOORDE**

CC Bolwerk 02-255 46 90
Olmstraat (CC Vilvoorde)
Jumbalaya - met o.a. Nathalie Delcroix (Lais), Martine Van Hoef (Angelico), Chris Mazareze (Cherchez La Femme),...
● 20.30

POP EN ROCK

**VRIJDAG 13 SEP
HOEILAART**

Felix Sohiecentrum 02-657 25 40
(Pieter Rowies)
Streekrock met optreden van o.a. Almost Home
• organisatie: VVKSM De Korrelaar
Hoeilaart
● 20.00

**ZATERDAG 28 SEP
TERNAT**

CC De Ploter 02-582 44 33
Kerkstraat 4
Bootleg Beatles
● 20.30

KLEINKUNST

**ZATERDAG 14 SEP
KRAAINEM**

GC De Lijsterbes 02-721 28 06
Lijsterbessenbomenlaan 6
De Kleine Avond door Jan Cannaerts, Hoonest & Buurman
● 20.00

**DONDERDAG 3 OKT
MEISE**

Cultureel Web Meise 02-272 00 28
Brusselsesteenweg 69
(Foyer Cultuurzaal)

**Donderkuren:
Peremans & Roose**
● 20.00

CHANSON

**VRIJDAG 4 OKT
OVERIJSE**

CC Den Blank 02-687 59 59
Begijnhof 11
Swing is the thing
door Günther Neefs
● 20.15

JAZZ

**DONDERDAG 26 SEP
BEERSEL**

CC de Meent 02-380 23 85
Gemeenveldstraat 34
Bert Joris Quintet
i.s.m. Jazzlab Series
● 20.30

FOTO: JOS L. KNAEPEN

Bert Joris Quintet

FILM

**DINSDAG 10 SEPTEMBER
GRIMBERGEN**

CC Strombeek 02-263 03 43
Gemeenteplein
Iris
● 20.30

NIET TE MISSEN

KLEINKUNST

**Vertellemen met
Willem Vermandere**

‘Vertellemen zonder woorden’ noemt Willem Vermandere de instrumentale nummers op ‘Omzwervingen’. Deze ongewone langspeler verscheen net voor de zomervakantie. De 62-jarige chansonnier leidt geen teruggetrokken leven in de Westhoek, maar pendelt voortdurend tussen Groningen en Gent. De Arteveldestad is tegenwoordig zijn inspirerende uitvalsbasis, omdat hij daar in contact komt met uiteenlopende culturen. Hoewel hij tijdens zijn huidige tournee wordt bijgestaan door saxofonist Freddy Desmedt en gitarist Pol Depoorter, blaast hij ook zelf geregeld op zijn klarinet, die hij de subtielste van alle blaasinstrumenten vindt. Nadat joodse klezmer-ensembles en Centraal-Europese zigeuner-groepjes hem met hun opwindende melodieën in vervoering brachten, experimenteert hij nu met gelijkaardige klankbronnen. Doorgaans concentreert hij zich op het leidmotief en laat hij de complexere passages over aan zijn begeleiders. Uiteraard heeft hij ook weer enkele nieuwe, volwaardige ballades in petto. De elegie, die hij opdraagt aan een bevriende buurvrouw, was oorspronkelijk bedoeld voor een rouwprentje. Zijn versie van ‘Kaïn en Abel’ focust op het onderscheid tussen de nomadische en de sedentaire mens. Ergernis ruimt plaats voor vertederende en de weemoedige sfeer die Vermandere als geen ander weet op te roepen, mondt uit in meditatieve momenten.

LD

**‘Onderweg’ door Willem Vermandere
Dilbeek, CC Westrand, vrijdag 27 september om 20.30
Info: tel. 02-466 20 30**

Allesomvattende website over het Zoniënwoud

Het Zoniënwoud heeft voortaan zijn eigen webstek op www.zonienwoud.be. De website is een product van het Fonds Generale Maatschappij van België en de Koning Boudewijnstichting. Op de site vinden bezoekers een heleboel informatie over het Zoniënwoud, van wandelwegen tot fotoalbums en populair-wetenschappelijke bijdragen. Het Zoniënwoud beschikt voortaan ook over een platform dat moet instaan voor de duurzame ontwikkeling van het woud. ‘Het Participatief Platform Zoniënwoud kwam er op vraag van het Brussels Instituut voor Milieubeheer’, legt coördinator

FOTO: E. HIDVÉGI

Goéric Timmermans uit. ‘Bedoeling is vooral de gebruikers van het Zoniënwoud samen te brengen om nieuwe projecten uit te werken en het woud te beschermen.’ Het Participatief Platform Zoniënwoud is nog op zoek naar onder meer wandelaars, natuurliefhebbers of fietsers die willen toetreden. Meer info krijgt u bij Goéric Timmermans op het nummer 02-675 88 21.

TD

N I E T T E M I S S E N

BOOGIE WOOGIE

Acrobatieën op de piano

Zwarte klaviervirtuozen uit Chicago lanceerden in de schaars verlichte blueskroegen zowat tachtig jaar geleden een opzweepende speelstijl, die omwille van het klankna-bootsend effect de 'boogie woogie' werd genoemd. Rock and roll- en soulpianisten zouden er later de gekste variaties op bedenken. Typerend zijn de ritmische klankpatronen, die meer een stimulerende dan een ondersteunende functie hebben. De linkerhand glijdt sneller over het toetsenbord dan de rechter. Net voor de eerste wereldoorlog werden zowel in de Verenigde Staten als in West-Europa piano-'battles' georganiseerd. Jimmy Yancey en Clarence Pinetop Smith verwierven met hun acrobatisch vingerspel wereldfaam. De Boogie Brothers knopen weer aan bij deze traditie. Renaud Patigny, die ondermeer betrokken was bij het Brosella Boogie Woogie Piano Festival, treedt met Carl Sonny Leyland uit Los Angeles in het strijdpark. Beiden beluisterden urenlang de krassende 78-toerenplaten uit de pioniersperiode. Bob Dartsch, die ooit nog jazzsterren als Blind John David, Memphis Slim en Bill Coleman begeleidde, neemt het slagwerk voor zijn rekening. En nu maar hopen dat niemand er een gekneusde boogie woogiehand aan overhoudt. LD

Boogie-Woogie Piano Battle door Boogie Brothers met Renaud Patigny, Carl Sonny Leyland en Bob Dartsch
Wemmel, GC De Zandloper, zaterdag 14 september om 20.00 Info: tel. 02-460 73 24

Boogie-Woogie Piano Battle - Boogie Brothers

Gemeenveldstraat 34

Minoes

● 14.00

DINSDAG 1 OKT

GRIMBERGEN

CC Strombeek 02-263 03 43

Gemeenteplein

CineSenior Wereldcinema - YiYi

● 15.00

DINSDAG 1 OKT

GRIMBERGEN

CC Strombeek 02-263 03 43

Gemeenteplein

I am Sam

● 20.30

VRIJDAG 4 OKT

SINT-GENESIUS-RODE

GC De Boesdaalhoeve 02-381 14 51

Hoevestraat 67

Achter de schermen van **'Pauline en Paulette'** - regisseur Lieven Debrauwer vertelt anekdotes, laat filmfragmenten (inclusief bloopers) zien en onthult de

Lieven Debrauwer

betekenis en werking van o.a. postsynchronisatie, bruitage, klankdecor, enz...

● 20.00

N I E T T E M I S S E N

DANS

Choreografie over de eenzaamheid

Precies een kwarteeuw geleden verraste Pina Bausch het danspubliek met een aangrijpende choreografie over de eenzaamheid, waarin ze zelf de hoofdrol vertolkte. Voor 'Café Müller', dat nu uitzonderlijk wordt hernomen, oogt het toneel als een grauwe, troosteloze ruimte. De personages banen zich een weg tussen tafeltjes en stoelen, die voortdurend een andere plaats krijgen. De gezichten zijn uitdrukingsloos, maar de aria's van Henry Purcell die gelijktijdig weerklinken, zinspelen nochtans op een immens verdriet. Twee vrouwen in dunne jurken schuifelen over het speelveld. Ze zijn volledig in zichzelf gekeerd en tasten met gesloten ogen hun lichaam af. Ze lopen tegen de wanden of vallen uitgeput op de grond. De mannen proberen hen voor zich te winnen, maar elke omarming mislukt. Een liefdevol houvast ontbreekt. In deze ijzige wereld kan niemand de juiste partner vinden. De existentiële vervreemding en het onvermogen om te communiceren zijn sleutelthema's bij het Wuppertaler Tanztheater. Ook in haar recente dansproducties baseert Pina Bausch zich nog steeds op traumatische fysieke ervaringen. De strijd tussen de geslachten is nog lang niet afgelopen. LD

'Café Müller' door Pina Bausch & Tanztheater Wuppertal Leuven, Stadsschouwburg, zaterdag 28 september om 20.00, organisatie STUK
Info: tel. 016-23 67 73

DONDERDAG 12 SEP

WEZEMBEEK-OPPEM

GC De Kam 02-731 43 31

Beekstraat 172

Bridget Jones'diary

● 20.00

17 EN 18 SEP

GRIMBERGEN

CC Strombeek 02-263 03 43

Gemeenteplein

Hable con ella

● 20.30

DINSDAG 24 SEP

GRIMBERGEN

CC Strombeek 02-263 03 43

Gemeenteplein

Gosford Park

● 20.30

ZATERDAG 28 SEP

BEERSEL

CC de Meent 02-380 23 85

Gemeenveldstraat 34

Le fabuleux destin

d'Amelie Poulain

● 20.00

ZONDAG 29 SEP

BEERSEL

CC de Meent 02-380 23 85

TENTOONSTELLINGEN

VAN 4 SEP TOT 7 OKT

WEMMEL

GC De Zandloper 02-460 73 24

Kaasmarkt 75

Fotografiecircuit Vlaanderen: **Dhobi**

Wallah's uit Mumbay door

Wouter Jamees

● doorlopend

Zondag 8 september

Open Monumentendag Vlaams-Brabant

ONDERSTAANDE GEMEENTEN IN DE RAND LIETEN ZICH DOOR HET THEMA 'SYMBOLEN' INSPIREREN:

ASSE

OPEN MONUMENT

- **Sint-Stefanuskerk**, Dorp (Mollem), van 14.00 tot 18.00, orgeldemonstratie om 15.00

Tentoonstelling 'Met het mes gesneden', lino-sneden van Eugène van den Broeck in het Oud Gasthuis, Gemeenteplein.

INFOPUNT CC Den Horinck, Gemeenteplein
INFO CC Den Horinck, tel. 02-466 78 21,
e-mail ccdenhorinck@skynet.be

DILBEEK

OPEN MONUMENTEN

- **Sint Anna-Pedekerkerk**, Heidebeekstraat 1: muziek uit de tijd van Bruegel, wagenspel, schilders aan het werk, accent op het schilderij 'Parabel van de blinden' van Bruegel, hapjes en drankjes uit de tijd van Bruegel
- **Kerkhof van Sint-Gertrudis-Pede**: funeraire symbolen
- **Schuur van de vroegere herberg 'In de Kroon'**, Kroonweg 25: wandeling in de Pedevallei, accent op 'Het Bruiloftsmaal' van Bruegel
- **Watermolen van Pede**, Lostraat 84 (Schepdaal): volksspelen, de molen draait, dia-voorstelling, animatie, accent op 'De ekster op de galg' van Bruegel

INFOPUNT Sint Anna-Pedekerkerk, Heidebeekstraat 1 (Itterbeek)
INFO Dienst Cultuur, tel. 02-467 60 20 of 02-467 21 66

DROGENBOS

OPEN MONUMENTEN

- **Museum Felix De Boeck**, Kuikenstraat 6, van 14.00 tot 17.00
- **Sint-Niklaaskerk**, Grote Baan 224, van 14.00 tot 17.00

Regionaal Landschap Zenne, Zuun en Zoniën organiseert om 16.00 een begeleide wandeling die u laat kennismaken met de tuin en de boomgaard van Felix De Boeck. (vertrek op de centrale ontmoetingsplaats aan de Kuikenstraat) De wandeling brengt u van de boomgaard met zijn oude fruitsoorten en opgeknapt houtkanten naar de moestuin en kruidentuin waar Felix De Boeck rust vond en inspiratie opdeed. Er wordt extra aandacht besteed aan ecologisch tuinieren en u kunt de tentoonstelling rond hoogstamboomgaarden bezichtigen.

Meer info: Regionaal Landschap Zenne, Zuun en Zoniën, tel. 02-356 56 56.

INFOPUNT Gemeentelijke feestzaal, Grote Baan, van 10.00 tot 12.00 en van 14.00 tot 18.00
INFO Dienst Cultuur, tel. 02-377 42 65,
drogenbos@skynet.be

GRIMBERGEN

OPEN MONUMENTEN

- **Sint-Amanduskerk**, Sint-Amandsplein (Strombeek-Bever): van 13.30 tot 18.00 de

symboliek in de orgelmuziek van Bach, orgelconcerten om 14.00 en 16.00, om 17.00 orgelconcert voor kinderen

- **Vliegtuighangars**, Humbeekse steenweg 313: monografische tentoonstelling omtrent het oeuvre van Alfred Hardy

INFOPUNT Gemeentewinkel, Prinsenstraat 22
INFO Gemeentewinkel, tel. 02-260 12 99,
e-mail gemeentebestuur@grimbergen.be,
website www.grimbergen.be

HOEILAART

Begeleide wandeling van de site van de Priorij van Groenendaal naar de Kapel van de Welriekende en terug. Vertrek: 10.00 aan het Bosmuseum, einde rond 12.30. Inschrijven tot 6/9.

INFOPUNT Bosmuseum 'Jan van Ruusbroec', Duboislaan 6 (Groenendaal), van 10.00 tot 14.00
INFO Infodienst, tel. 02-658 28 48,
e-mail info@hoeilaart.be, website www.hoeilaart.be

MEISE

OPEN MONUMENT

- **Sint Elooi**kapel, Nieuwlaan (Hasseltberg): expo 'Symbolen in smeedijzer'

Inhuldiging beeld 'Sint Elooi' van Paul Gregoix door kardinaal Danneels tijdens de openluchtmis om 11.00 en uitgave publicatie 'Meise - Hasseltberg - 350 jaar Sint-Elooi' kapel en 1000 jaar O.-L.-vrouw tot Hasselt in de Parochie Meise'

INFO CC Den Horinck, tel. 02-466 78 21

OVERIJSE

Rondleidingen in de gemeente: Kasteel van Overijse, Sint-Martinuskerk (kerkelijke gewaden en vlaggen), kapel Rustoord, Brouwerij Lootvoet (brouwerij van de eerste 'Leffe').

INFOPUNT Druivenmuseum, Waversessteenweg 2, van 10.00 tot 12.00 en van 13.00 tot 18.00
INFO Druivenmuseum, tel. 02-687 60 40

TERVUREN

OPEN MONUMENT

- **Sint-Janskerk**, Kerkstraat

Geleide wandeling met gids of aan de hand van een brochure.

'Tussen hemel en aarde' - een intergemeentelijk project van Tervuren en Leuven. Het Tervuurse luik op 8/9 van 10.00 tot 18.00:

- onthaal van de bezoekers in de gerenoveerde Sint-Janskerk en Sint-Hubertuskapel
- geleide wandelingen met vertrek aan de Sint-Janskerk om 10.30, 11.00, 11.30, 13.30, 14.00, 14.30, 15.00, 15.30 en 16.00
- tentoonstelling 'De banden tussen de Parochie Tervuren en de Abdij van Park' in de Sint-Janskerk. Nadien is de tentoonstelling nog te

bezoeken van 9/9 tot 6/10 van 14.00 tot 17.00.

INFOPUNT VVV-kantoor, Markt 7
INFO Toerisme Tervuren, tel. 02-769 20 81, e-mail toerisme@tervuren.be, website www.tervuren.be

VILVOORDE

OPEN MONUMENT

- **Onze-Lieve-Vrouwekerk**, Heldenplein, gidsbeurten om 15.00, 15.30, 16.00 en 16.30

Wandelingen rond funeraire symboliek op het kerkhof aan de Mechelsesteenweg, start om 10.00, 10.30, 14.00 en 14.30 aan de ingang aan de Abeelstraat.

Expo over de renovatieplannen en historische rondleidingen in het voormalige tuchthuis, start om 10.00, 10.30, 14.00 en 14.30 aan de Rondeweg op de binnenkoer.

INFOPUNT Dienst Cultuur, Bergstraat
INFO Cultureel Centrum tel. 02-255 46 90

ZAVENTEM

OPEN MONUMENTEN

- **Hippodroom**, du Roy de Blicquy laan 43 (Sterrebeek), van 13.00 tot 18.00 kinderaanimatorie en show, presentatie van Arabische volbloedpaarden
- **Hof Ter Heyde/Herinckxhof met Sint-Donatuskapel**, Grote Geeststraat 10 (Sterrebeek)
- **Sint-Pancratiuskerk en omgeving**, Zavelstraat (Sterrebeek), van 10.45 tot 18.00, gidsbeurten
Tentoonstelling van 16de-eeuwse dalmatieken en kazuifels en van de gewijde vaten

INFOPUNT Dienst Cultuur en Toerisme, Leuvensesteenweg 653
INFO Dienst Cultuur en Toerisme, tel. 02-758 87 92,
e-mail arlette.vastmans@zaventem.be

FIETSTOCHT 'SYMBOLIEK IN HET LANDSCHAP'

Zoals ieder jaar voegt ook de provincie Vlaams-Brabant een eigen activiteit aan het programma van de Open Monumentendag toe. Ditmaal wordt het een fietstocht doorheen enkele gemeenten in het Pajottenland: Lennik, Roosdaal en Ternat. Rode draad door deze fietstocht van ongeveer 20 km zijn de symbolen in het landschap. De fietskaart met toelichtingen vertelt het achterliggende verhaal bij talrijke bezienswaardigheden waarvan de dieperliggende betekenis bij een gewone doortocht niet meteen herkenbaar is.

Meer info over de Open Monumentendag in Vlaams-Brabant en de fietstocht vindt u bij de provincie Vlaams-Brabant, dienst Cultuur, Dominique Sels, tel. 016-26 76 05, fax 016-26 76 35, e-mail cultuur@vl-brabant.be

**VAN 5 SEP TOT 29 SEP
OVERIJSE/JEZUS-EIK**

GC De Bosuil 02-657 31 79

Witherendreef 1

Jazzimpressions: foto-expo door

Jos Knaepen

● doorlopend

**VAN 11 TOT 22 SEP
GRIMBERGEN**

CC Strombeek 02-270 80 51

Gemeenteplein (mevr. Declerck)

**22ste Kunsttentoonstelling
Kunstkring Strombeek**

● doorlopend

**VAN 12 TOT 17 SEP
VILVOORDE**

Portaelschool 02-255 46 94

Spiegelstraat 62 (CC Vilvoorde)

Benjamin Beestig - vanaf 6 jaar rondleidingen voor groepen (families met kinderen vanaf 6 jaar) zijn op aanvraag mogelijk

● tijdens wekdagen van

18.15 tot 21.00, in het weekendvan **10.00 tot 16.30****VAN 13 SEP TOT 13 OKT
GAASBEEK**

Kasteel van Gaasbeek 02-531 01 30

Kasteelstraat 40

**Schilderijen en beelden
van Rik Moriau en
Jean Catala****TOT 15 SEP
GRIMBERGEN**

Verschillende locaties in de gemeente

02-260 12 98 (Gemeentewinkel)

Grimbergen 2002 -

artistiek parkoers

● vertrek aan MOT, Guldendal

(dagelijks open van **14.00 tot 18.00**)finissage op 15/9 om **15.00** in

de Charleroyhoeve

**TOT 28 SEP
KRAAINEM**

GC De Lijsterbes 02-721 28 06

Lijsterbessenbomenlaan 6

Foyertentoonstelling

met Sofie Van Poucke

● woensdag, vrijdag en zaterdag

van **14.00 tot 22.00**, zondag van**10.00 tot 20.00****5 EN 6 OKT
VILVOORDE**

Sofie Van Poucke

Ridderzaal Domein 3 Fontainen
02-251 34 63 (Lieve Verwilghen)**Tecnic Woven Art 2002** -

tentoonstelling van weefgroep met werk van Linda Buys, Miek Schepers, Marie-Lou Van Dam en Lieve Verwilghen

● van **10.00 tot 18.00****MAANDAG 2 SEP
STROMBEEK-BEVER**

Sporthal Soens 02-267 23 43

Singel 57

**Start nieuwe seizoen met
turnlessen** vanaf 4 jaar t.e.m. de

derde leeftijd, mini-keurploeg, keurploeg, mini-trampolinegroep, dans voor kinderen vanaf het 2de leerjaar, Rope Skipping(r) vanaf 10 jaar en aerobic voor volwassenen Ook op woensdagnamiddag turnlessen in de sporthal van Humbeek voor kinderen van 4 t.e.m. 10 jaar

● organisatie: Gymnasport vzw

**ZONDAG 15 SEP
ST.-MARTENS-LENNIK**

Kasteel Domein Levenslust

Scheestraat 74 02-568 11 00

**3de levenslustige wandel-,
fietsocht en jogging in
het Pajottenland**

wandeltochten van 6, 12 en 20 km;

fietsochten van 22, 60 en 80 km;

jogging van 4, 8 en 12 km

● inschrijving tussen **8.00 en****14.30**, vertrek (aan Kasteel Domein Levenslust) wandel- enfietsochten van **8.00 tot 14.30**,
jogging om **15.00****ZONDAG 15 SEP
WOLVERTEM-IMDE
Landschaps- en
natuurwandeling**

● organisatie: Natuurpunt Meise

● afspraak om **14.00** aan

de kerk van Wolvertem

VOORDRACHTEN**DINSDAG 1 OKT
GRIMBERGEN**

P.C. St. Alexius

02-466 31 57 (mevr. Craey)

www.similes.org

Grimbergsesteenweg 40

**Gesprekavond 'Is er
leven naast de patiënt?...
de kunst van het
relativeren'**● **20.00****CURSUSSEN****VRIJDAG 6 SEP
GRIMBERGEN**

CC Strombeek 02-267 06 91

Gemeenteplein (G. Boey)

**Start danslessen
Dansclub Terpsichore**● **19.00****MAANDAG 9 SEP
TERVUREN**

Lokaal Rode Kruis Tervuren

Peperstraat 26 02-759 20 42

Start cursus**'Eerstehulpverlening'**● **19.30****ZATERDAG 14 SEP
GROOT-BIJGAARDEN**

Oasecentrum 02-553 29 30

Don Bosco H. Placestraat 44

'Niet bang voor morgen' -

vormingsdag voor weduwnaars en weduwen

● organisatie: Gezinspastoraal Brussel -

lieft inschrijven voor 10/9

● **9.45****VRIJDAG 20 SEP
GRIMBERGEN**

CC Strombeek 02-251 46 26

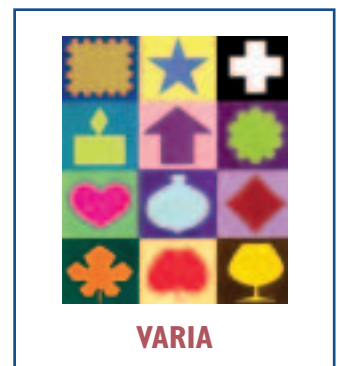
(Brabantse Boekbindersgilde)

Gemeenteplein

Start initiatiestage**'Boekbinden'**

● organisatie: Brabantse Boekbinders-

gilde vzw

● **19.30****5, 12, 19 EN 26 SEP
VILVOORDE**

02-203 14 59 (Scaldisnet)

**Boottocht van Vilvoorde
naar Antwerpen**

● organisatie: Scaldisnet,

website www.scaldisnet.be

● Vertrek om **9.45** aan de

Steenkaai

**ZONDAG 8 SEP
DIEGEM**

0475-67 67 12 (Simone Milde)

Sint-Corneliusomwegang

● vertrek van de omwegang

om **11.00** aan de kerk van

Diegem (De Cockplein),

plechtig hoogmis om **10.00**

MIDDELEEUWSE MINIATURISTEN IN LEUVEN

Het alfabet als schilderij

De tentoonstelling 'Meesterlijke Middeleeuwen' is een vervolg op de 'Heerlijke Primitieven' in Antwerpen en de druk bezochte historische exposities over de invloed van Jan van Eyck ter gelegenheid van Brugge 2002. De samenstellers schenken meer aandacht aan de vormgeving dan aan de inhoud van de geselecteerde boeken.

Hoewel kerkleiders en abten de miniaturisten 'stille en geduldige predikers' noemden, ontptopten die ijverige monniken zich gaandeweg als geraffineerde lay-outkunstenaars! Dagenlang werkten ze aan kleurrijke versieringen van hoofdletters, en met zorg en precisie smukten ze de bladranden van gebedsboeken op met slingerende planten en dartele diertjes.

Menie

Deze kleine schilderijtjes moeten niet onderdoen voor de altaarstukken en de religieus geïnspireerde panelen van de Vlaamse meesters. Toch verwijst de benaming miniaturisten niet naar de omvang van hun gepenseelde tableautjes. Etymologisch verwijst het woord naar het Latijnse 'minium', dat 'menie' of 'oranjerood' betekent. Voor belangrijke woorden en voor de aanduiding van nieuwe hoofdstukken gebruikten zij inderdaad rode inkt. Zo kregen de manuscripten een overzichtelijke structuur.

Voor het duurzame perkament werden lammeren, kalveren en geiten geslacht, waarvan de afgestroopte huid een grondige behandeling kreeg. Na de ontharing werden ze opgespannen en met behulp van puimsteen of kalk glad geschaafd. Voor één enkel handschrift moesten soms meer dan honderd dieren worden afgemaakt.

Majuskels en minuskels

Door het isolement waarin de Westeuropese kloosters aanvankelijk verkeerden, ontwikkelden zich regionale gewoontes. De fraaie, gestandaardiseerde Romeinse letters ruimden plaats voor een onregelmatig en moeilijk te ontcijferen schrift. Om het culturele verval te bestrijden vaardigde Karel de Grote een aantal decreten uit, die de verbasterde Latijnse taal en de harmonie in het schrift in ere moesten herstellen. Eindelijk kwam er ook een onderscheid tussen hoofdletters of 'majuskels' en kleine letters of 'minuskels'. Hoewel de christelijke keizer zelf analfabeet was, spaarde hij kosten noch moeite om de beste Italiaanse handschriften te verwerven, waarmee hij in zijn residentie in Aken een ongeëvenaarde bibliotheek uitbouwde. Na het verdrag van Verdun (843) werden de Karolingische culturele hervormingen voortgezet in de hofschool van Karel de Kale, die nog rijkelijker boeken bestelde. De verlichting van de evangeliariums, waarin de vier evangelies zijn opgenomen, bestaat dan uit fraaie canontafels, bijbelse afbeeldingen en evangelistenportretten. Het werk werd verdeeld onder gespecialiseerde kunstenaars. Eén van de oudste boeken uit de pioniersperiode is de bijbel van Xanten, die in de Brusselse Koninklijke Bibliotheek wordt bewaard, maar zelden of nooit aan het daglicht wordt blootgesteld.

FOTO: BRUSSEL, KBR, 18723

Paradijselijk

De overgang naar het tweede millennium wordt gekenmerkt door een hang naar het spirituele. De miniaturisten roepen het hemels paradijs op met on aardse kleuren, en zelfs de menselijke figuren ogen goddelijk mooi. De belangrijkste scriptoria liggen dan in het noorden van Frankrijk, maar de Romaanse stijl veroverd later ook de lage landen. Bij de opkomst van de steden worden de afbeeldingen monumentaler. Koopliden en ambachtslui treden vanaf de twaalfde eeuw steeds vaker op de voorgrond. Verbluffend realistisch zijn de geschilderde taferelen uit het Bourgondisch tijdperk. Typerend daarvoor is een afbeelding uit 'De stad Gods' van Augustinus, waar kerkelijke en wereldlijke figuren elkaar ontmoeten in een duidelijk herkenbare omgeving. Door de introductie van de boekdrukkunst verdwijnen de miniaturisten stilaan van het toneel, maar dank zij recente conserveringstechnieken kunnen we ook nu nog van hun werk genieten.

Ludo Dosogne

Meesterlijke Middeleeuwen - Miniaturen van Karel de Grote tot Karel de Stoute (800-1475)
Van 21 september tot 8 december
Leuven, Stedelijk Museum Vander Kelen-Mertens
Maandag van 13.30 tot 17.30, van dinsdag tot donderdag van 9.30 tot 17.30, vrijdag van 9.30 tot 21.30, zaterdag en zondag van 13.30 tot 18.30. Gesloten op 1 november
Info: tel. 016-21 15 39,
website <http://mm.leuven.be>

ZONDAG 15 SEP

BUIZINGEN

Centrum Lindengroen
 02-452 81 60 (W.Van Gael)

J. Degelaenstraat 1

24ste grote postzegelbeurs

• organisatie: Postzegelvrienden Buizingen
 van 10.00 tot 17.00

15, 21 EN 29 SEP

VILVOORDE

02-203 14 59 (Scaldisnet)

Boottocht van Vilvoorde naar het Scheldeland, tot Temse

• organisatie: Scaldisnet,
 website www.scaldisnet.be
 Vertrek aan de Steenkaai, zaterdag om 9.45 en zondag om 10.30

DINSDAG 17 SEP

WEMMEL

Gemeenteschool 02-460 75 51
 Winkel 56

Bloedinzameling Rode Kruis

van 18.00 tot 19.45

20, 21 EN 22 SEP

STERREBEEK

Feesttent - parking Jeugdclub Tonzent
 Zeenstraat 82

Tonzentfeesten met

- 20/9 Message Party (21.00)
- 21/9 Optreden Eddy Wally en bal (20.30)
- 22/9 Ontbijt (7.30) en mosselrestaurant (11.30)

ZATERDAG 21 SEP

ZAVENTEM

Gemeentelijk auditorium
 Hoogstraat 50 02-721 50 82
 (PWA-kantoor)

Jobbeurs voor alle werkzoekenden, pas afgestudeerden en geïnteresseerden, meer dan 500 vacatures

• organisatie: gemeentebestuur Zaventem en Plaatselijk Werkgelegenheidsagentschap

ZONDAG 22 SEP

BRUSSEL, VERSCHILLENDE

LOCATIES BINNEN DE VIJFHOEK

02-227 18 18 (Onthaal en Promotie Brussel), info@zennesenne.be

Zot van de Zenne-dag

• organisatie: Louis Paul Boonkring, Contrasten, Zennesenne

Nederlands leren? Apprendre le néerlandais? Do you want to learn Dutch?

Waar kunt u terecht voor taallessen Nederlands?

Scholen die zich richten naar laag-
geschoolden (minder dan 10 jaar
algemeen onderwijs)

DILBEEK

De Springplank vzw
Centrum Basiseducatie Halle-
Pajottenland • Gemeenteplein 1
1501 Halle-Buizingen
Tel. 02-356 52 02
Cbe.halle.springplank@skynet.be

GRIMBERGEN

**Centrum Basiseducatie
Midden-Brabant**
Nieuwstraat 5 • 1830 Machelen
Tel. 02-252 51 50
Cbe.machelen@pandora.be

HOEILAART

**Centrum Basiseducatie
Midden-Brabant**
Nieuwstraat 5 • 1830 Machelen
Tel. 02-252 51 50
Cbe.machelen@pandora.be

MACHELEN

**Centrum Basiseducatie
Midden-Brabant**
Nieuwstraat 5 • 1830 Machelen
Tel. 02-252 51 50
Cbe.machelen@pandora.be

MEISE

CVO Audiovisueel Centrum
Stationstraat 15 • 1861 Meise
Tel. 02-269 55 46 • info@avc.be

OVERIJSE

**Centrum Basiseducatie
Midden-Brabant**
Nieuwstraat 5 • 1830 Machelen
Tel. 02-252 51 50
Cbe.machelen@pandora.be

SINT-GENESIUS-RODE

De Springplank vzw
Centrum Basiseducatie Halle-
Pajottenland • Gemeenteplein 1
1501 Halle-Buizingen
Tel. 02-356 52 02
Cbe.halle.springplank@skynet.be

TERVUREN

**Centrum Basiseducatie
Midden-Brabant**
Nieuwstraat 5 • 1830 Machelen
Tel. 02-252 51 50
Cbe.machelen@pandora.be

VILVOORDE

Integratiecentrum Mikst vzw
Witherenstraat 30 • 1800 Vilvoorde
Tel. 02-251 10 33
mikst@planetinternet.be

**Centrum Basiseducatie
Midden-Brabant**
Nieuwstraat 5 • 1830 Machelen
Tel. 02-252 51 50
Cbe.machelen@pandora.be

ZELLIK

De Springplank vzw
Centrum Basiseducatie Halle-
Pajottenland • Gemeenteplein 1

1501 Halle-Buizingen
Tel. 02-356 52 02
Cbe.halle.springplank@skynet.be

ZAVENTEM

**Centrum Basiseducatie
Midden-Brabant**
Nieuwstraat 5 • 1830 Machelen
Tel. 02-252 51 50
Cbe.machelen@pandora.be

WEMMEL

OCMW Wommel
Prins Boudewijnlaan 12
1780 Wommel
Tel. 02-462 06 80

Scholen die zich richten naar
(hoog)geschoolden (meer dan 10 jaar
algemeen onderwijs)

DROGENBOS

**Gemeentelijke Nederlandstali-
ge Basisschool en vzw 'de Rand'**
Steenweg op Drogenbos 252
1620 Drogenbos
Tel. 02-456 97 80 (vzw 'de Rand')
info@derand.be

GRIMBERGEN (STROMBEEK-BEVER)

**CVO Vrije Gesubsidieerde
Taalleergangen**
Sint-Amandsplein 31
1853 Grimbergen
Tel. 02-267 35 15
taalleergangen@club.wordonline.be
www.taalleergangen.be

HOEILAART

CVO Tervuren-Hoeilaart
Brusselsesteenweg 106
3080 Tervuren
Tel. 02-767 04 30 • cvoth@pi.be

KRAAINEM

GC De Lijsterbes
Lijsterbessenbomenlaan 6
1950 Kraainem
Tel. 02-721 28 06
info@delijsterbes.be
www.delijsterbes.be

LINKEBEEK

GC De Moelie
Sint-Sebastiaanstraat 14
1630 Linkebeek
Tel. 02-380 77 51
info@demoelie.be
www.demoelie.be

MERCHTEM

**CVO Opleidingscentrum
Merchtem**
Dendermondestraat 26
1785 Merchtem • Tel. 052-370 730
om@skynet.be • www.om.be

**OVERIJSE (JESUS-EIK)
Gemeentelijke Taallessen
Nederlands en Cultureel
Centrum 'Den Blank'**
Begijnhof 11 • 3090 Overijse
Tel. 02-687 59 59
info@denblank.be

SINT-GENESIUS-RODE

GLTT Campus Rode, CVO
Schoolstraat 2
1640 Sint-Genesius-Rode
Tel. 02-358 28 97 • info@gltt.be
www.gltt.be

SINT-PIETERS-LEEUEW

**Gemeentebestuur
Sint-Pieters-Leeuw**
Pastorijstraat 21
1600 Sint-Pieters-Leeuw
Tel. 02-371 22 11 (Nicole Hendrickx)

TERVUREN

CVO Tervuren-Hoeilaart
Brusselsesteenweg 106
3080 Tervuren
Tel. 02-767 04 30 • cvoth@pi.be

VILVOORDE

CVO Talen & Informatica
Lange Molensstraat 4
1800 Vilvoorde
Tel. 02-253 84 24
secretariaat@cvovilvoorde.be
www.cvvovilvoorde.be

CVO Meviza Mechelen- Vilvoorde-Zaventem

Vaartstraat 1 bus 2 • 1800 Vilvoorde
Tel. 02-257 03 99
meviza@gemeenschapsonderwijs.be
http://schoolweb.gemeenschapson-
derwijs.be/cvo/meviza/

VDAB Training en Opleiding

C. Buyssestraat 15 • 1800 Vilvoorde
Tel. 02-252 20 45
rbellens@vdab.be
www.vdab.be/opleidingen

WEZEMBEEK-OPPEM

GC De Kam
Beekstraat 172
1970 Wezembeek-Oppeem
Tel. 02-731 43 31 • info@dekam.be
www.dekam.be

WEMMEL

GC De Zandloper
Kaasmarkt 75 • 1780 Wommel
Tel. 02-460 73 24
info@dezandloper.be

ZAVENTEM

**CVO Meviza Mechelen-
Vilvoorde-Zaventem**
Hoogstraat 50 • 1930 Zaventem
Tel. 02-725 68 24
meviza@gemeenschapsonderwijs.be
http://schoolweb.gemeenschapson-
derwijs.be/cvo/meviza/

Voor een volledig overzicht van het cursusaanbod in Vlaams-Brabant kunt u terecht op de website www.brabandersleren.be. www.infonl.be biedt u alle info over Nederlandse taallessen in de provincie. De provincie Vlaams-Brabant heeft eveneens een handige folder met alle opleidingscentra voor Nederlands voor u klaarliggen: nederlands@vl-brabant.be, tel. 016-26 71 60, fax 016-26 76 01.

COLOFON

Organisaties en verenigingen die hun activiteiten opgenomen willen zien in de volgende agenda die de periode van 4 oktober tot 4 november 2002 bestrijkt, moeten ons de nodige informatie bezorgen voor 9 september a.s.

U kunt uw gegevens faxen naar 02/767 57 86 of e-mailen naar randkrant@derand.be.

U kunt uw informatie ook per brief sturen naar ons redactieadres:

Witherendreef 1, 3090 Jezus-Eik/Overijse, met de vermelding RandUit Agenda.

Gezien het beperkte aantal beschikbare pagina's wordt bij de aankondigingen prioriteit verleend aan de activiteiten in de Gemeenschapscentra en de culturele centra in de rand.

Om voor plaatsing in aanmerking te komen worden de andere activiteiten vooral beoordeeld op hun uitstraling naar alle inwoners van de rand.

REDACTIE **Petra Goovaerts**.

De pictogrammen die de verschillende rubrieken aanduiden zijn van de hand van **Chris Vandendriessche**.

VORMGEVING **Mega.L.Una**, Brussel

DRUK **A. De Cuyper-Robberecht**, Zele.

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER

Henry Coenjaerts, Witherendreef 1, 3090 Jezus-Eik/Overijse.

RandUit Agenda wordt gerealiseerd met de financiële steun van de provincie Vlaams-Brabant en de Vlaamse minister van Jeugd, Cultuur, Brusselse aangelegenheden en Ontwikkelingssamenwerking.

Nederokkerzeel, een dorp vol symbolen

De Open Monumentendag is uitgegroeid tot het grootste eendaagse cultuurevenement in Vlaanderen. Dit jaar is ‘symbolen’ het centrale thema. Nederokkerzeel heeft in dat perspectief verrassend veel te bieden: er is het beschermde en fraai gerestaureerde gotische kerkje, maar ook de hoeves van de vroegere Priorij van List en het Spaanse Hof. Vanuit deze deelgemeente van Kampenhout vertrekken eveneens enkele afwisselende fietsroutes en wandelpaden, zoals de recent bewijzerde wandeling langs ‘Laar en List’.

Jos Buys, Florence Heremans en Willy Vander Velden van de gidsenbond Midden-Brabant kennen als geen ander de verborgen charmes van het dorpje Nederokkerzeel. We gaan met hen eerst een kijkje nemen in de Sint-Stefanuskerk, een pareltje in Midden-Brabant. Sedert 1943 is deze kerk een beschermd monument en eind jaren negentig werd ze gerestaureerd. Tijdens de restauratie werden nog verschillende oude muurschilderingen ontdekt. De kerk ligt in het midden van een ommuurd kerkhof. Een symbool? Ja zeker!

Heilige boom

Het kerkje, dat is opgetrokken uit plaatselijke witte kalksteen, ligt aan een typische driehoekige dries, de Zes Linden genoemd. Op de toegangsweg naar de kerk staan er inderdaad zes linden, waarvan ook de naam van het café recht tegenover de kerk is afgeleid. De linde wordt van oudsher beschouwd als een heilige boom, en het is dus geen toeval dat je hem vaak aantreft bij veldkapelletjes en op kerkpleinen.

Voor we het kerkje binnengaan wijzen onze gidsen naar de zonnewijzer op de toren. De schaduw van dat oude meetinstrument tegen de torenmuur wijst nog altijd precies het uur aan, maar met het wisselende zomer- of winteruur weet de zonnewijzer natuurlijk geen raad, grappen ze. De Sint-Stefanuskerk is het resultaat van verschillende verbouwingen en aanpassingen. Oorspronkelijk stond er op deze plek een éénbeukig romaans kerkje. Van die eerste stenen kerk zijn nog sporen te zien, zoals de romaanse boog links vooraan in het koor. De huidige toren en de merkwaardige doopkapel dateren van omstreeks 1290. De aanbouw en de andere aanpassingen gebeurden in de 17de eeuw. Toch vormt het Sint-Stefanuskerkje een stemmig, sober en stijlvol geheel. Zonder gids zou je gemakkelijk voorbijgaan aan de symboliek van menig detail waarop tijdens de Open Monumentendag op zondag 8 september zal worden gefocust.

Weggestopte glasramen

In de kerk hangen verschillende schilderijen uit de Vlaamse school. Zo is er een werk van Mendekens, dat de marteldood voorstelt van de patroonheilige Sint-Stefanus. De palm op het doek verwijst naar het martelaarschap, want Stefanus werd wegens zijn geloofsovertuiging gestenigd. Een ander schilderij toont de heilige Anna die Maria leert lezen. Anna draagt een hermelijnen kleed dat haar koninklijke afkomst symboliseert; ze behoort immers tot het geslacht van David. Van de andere doeken in de kerk is de ‘Tenhemelopneming van Maria’ wellicht het bekendste.

Een apart verhaal is dat van de twee glasramen in kleur achter het hoofd-

taar. Het geld voor die glasramen werd door de parochie verzameld naar aanleiding van het priesterjubiläum van pastoor De Ridder. De bekende Nederlandse glazenier Lou Asperslag, die in Leuven gevestigd was, leverde zijn glasramen kort voor de Tweede Wereldoorlog uitbrak. Dientengevolge werden ze weggestopt in kisten in de doopkapel en uiteindelijk pas vijftig jaar later, in 1989 geplaatst. Op

De Sint-Stefanuskerk in Nederokkerzeel

De gidsen leggen uit dat een kerkhofmuur niet alleen het kerkelijke eigendom afbakt, maar ook een band of verbinding creëert tussen de levenden en de overledenen die op het kerkhof begraven liggen. Een niet onbelangrijk detail is dat alle graven gericht zijn naar het altaar om zo de overledenen symbolisch te betrekken bij de kerkelijke diensten en activiteiten.

het ene glasraam staat Melchisedek met de offergave van brood en wijn afgebeeld (een tafereel uit het Oude Testament) en op het andere glasraam het Laatste Avondmaal van Jezus (uit het Nieuwe Testament).

Ook het kerkorgel verdient een speciale vermelding. Het is van de hand van de Vlaamse orgelbouwer Jan Wauters. Van deze bekwame vakman zijn er maar twee orgels bewaard gebleven, met name in Assent (nabij Diest) en in Nederokkerzeel. Op de afbeelding boven het orgel staat koning David met de harp. Beeldhouwer Hieronimus Convent koos dat hemels muziekinstrument omdat volgens de legende alleen een kleine harpspeler de mistroostige koning David van zijn neerslachtigheid kon bevrijden.

De verdwenen priorij van List

Onze gidsen vermoeden dat de eiken preekstoel in de Stefanuskerk een gift is van de Sint-Michielsabdij van Antwerpen. De houtsculptuur is eigenlijk te luxueus voor een kerkje op het platteland. Dat het om een schenking van de abdij gaat, is beslist niet uitgesloten omdat de Norbertijnen van de vroegere Sint-Michielsabdij in Antwerpen het hele gebied van Nederokkerzeel beheerden. De priorij (kasteel van List) fungeerde toen als woning van de rentmeester. Tijdens de Franse Revolutie werd de priorij platgebrand; het enig overblijvende referentiepunt is de mostaardvijver. Rond het priorijdomein van de rentmeester stonden verschillende priorijhoeves.

De twee overgebleven priorijhoeves zijn toegankelijk tijdens de Open Monumentendag. De Lijsterhoeve is het oudste nog bestaande huis van Nederokkerzeel en dateert uit 1519. Deze hofstede was eigendom van het kasteel van

FOTO: PASCAL VIGNERON

Florence Heremans, Jos Buys en Willy Vander Velden

List. Ze werd oorspronkelijk opgetrokken uit breuksteen en werd later verhoogd met een zolderverdieping. Daarnaast bevindt zich een andere aantrekkelijke priorijhoeve, die is omgebouwd tot woonhuis. Meer details over die en verschillende andere kleine monumenten of landschapselementen, vindt de lezer in de brochure 'Wandelen langs Laar en List' die is uitgegeven door de toeristische dienst van Kampenhout.

Gerard Hautekeur

23

Het programma van Nederokkerzeel met geleide wandelingen is verkrijgbaar op de dienst Toerisme en Cultuur in Kampenhout, tel. 016-65 99 71 of bij de Willy Vander Velden, voorzitter van de Gidsenbond Midden-Brabant, tel. 016-60 18 94

De taal van symbolen

Op zondag 8 september 2002 openen tal van gebouwen weer gratis hun deuren voor het grote publiek. 'Symbolen' is het thema van deze 14de Open Monumentendag Vlaanderen. Veel gebouwen staan immers voor iets. Ze verwijzen naar bepaalde waarden, overtuigingen en contexten. De symboliek zit soms vervat in zichtbare elementen, zoals in de heraldiek, de ambachten, de christelijke, joodse of vrijmetselaarsymbolen. De kennis van die symbolentaal is meestal essentieel om de betekenis van een gebouw, schilderij of kunstwerk te kunnen begrijpen.

In de rand heeft ondermeer de culturele dienst van Zaventem opnieuw een uitgebreid programma uitgewerkt, waarin dit jaar de deelgemeente Sterrebeek centraal staat.

Sint-Pancratiuskerk in Sterrebeek

Sint-Pancratius werd aangeropen als de beschermheilige tegen allerlei kinderziekten, en Sterrebeek was in vroegere eeuwen dan ook een belangrijke bedevaartsplaats. Het meubilair van de kerk dateert uit verschillende periodes. Het tabernakel is afkomstig uit de oorspronkelijke Romaanse kerk en is toegewijd aan Onze-Lieve-Vrouw-der-Rozenkrans. Ook de barokke preekstoel is afkomstig uit de oude kerk.

Een belangrijk jeugdwerk van de beroemde kunstschilder Nicolas Poussin (1594-1665) - de Franse Rubens - dat al tweehonderd jaar vermist was, hing al die tijd onge-

merkt in de kerk van Sterrebeek, en werd daar in 2000 geïdentificeerd. Voorlopig bevindt 'De dood van Maria' zich in het Koninklijk Instituut voor het Kunstpatrimonium waar het gerestaureerd wordt.

De Sint-Pancratiuskerk bezit enkele befaamde borduurwerken, met name 16de eeuwse dalmatica (witte liturgische overkleden) en kazuifels in gotische stijl. Ze worden samen met gewijde vaten tentoongesteld in de kerk tijdens de Open Monumentendag. Naast het koor van de kerk bevindt zich de rouwkapel van de familie de Fierlant. Baron Aloys de Fierlant was burgemeester van Sterrebeek van 1871 tot 1885. De familie bewoonde vanaf 1746 het kasteel 'ter Meeren'.

Naar aanleiding van de Open Monumentendag zijn er in de Hippodroom van Sterrebeek verschillende gidsbeurten gepland. De ponyclub Sterrebeek en het Murillo Trainingcenter (Arabische volbloedpaarden) zorgen voor randanimatie.

De gratis folder met het programma voor de Open Monumentendag is verkrijgbaar op de dienst Cultuur en Toerisme, Leuvense steenweg 653, 1930 Zaventem, tel. 02-758 87 92. Meer informatie over het volledige programma van de Open Monumentendag in Vlaams-Brabant vindt u op de website www.monument.vlaanderen.be of in de programmabrochure die u kan aanvragen bij de provincie Vlaams-Brabant, dienst Cultuur, Dominique Sels, tel. 016-26 76 05, fax 016-26 76 35, e-mail cultuur@vl-brabant.be

GH

FOTO: RITA DANHELS

In België houden vele gezinnen een Poolse klusjesman achter de hand en hebben nog meer gezinnen een Poolse werkster. Die Polen wonen met zijn allen in Brusselse huurhuizen. Om de zoveel maanden nemen ze aan het Zuidstation de bus naar huis en binnen de drie dagen zijn ze terug, om hier opnieuw als toerist te verblijven en als duivelstoejager aan de bak te komen. Hier werken ze, ginder bouwen ze. Hier sparen ze, ginder kopen ze. Sociaal zitten deze migratie en tewerkstelling goed fout, maar ik heb geen weet van ontevredenheid erover of protest ertegen, laat staan van een officiële aanpak ervan. De publieke collaboratie met de Poolse zwartwerkers is diep ingeburgerd. Hun voornamen en telefoonnummers doen even snel de ronde als koopjestsips en vriendinnen spelen elkaar woordenlijsten Nederlands-Frans-Pools door over het hele huis, *caly dom*.

Mijn werkster heette Renata. Ze behoorde tot een netwerk van schnabbe-laars dat zich ontspon onder de Poolse misgangers in een Brusselse kerk. Renata nam iedere vrijdag de trein naar mijn woonplaats en ik pikte haar op aan mijn station. Vanaf de eerste keer begroette ze me met een lach en een zoen en wist ik met wie ik had te doen: een zelfverzekerde vrouw die naar me lachte omdat ze niet met me kon praten, en een gepatenteerde rookster 'Je mag alleen buitenshuis roken,' gebod ik haar die eerste keer. 'Dat telefoongesprek naar Polen trek ik van je loon af', zei ik haar de volgende maand. 'Waarschuw me alsjeblieft als je ziek bent of de trein hebt gemist', vroeg ik haar meer dan één keer. Verder heerste twee jaar lang wederzijdse tevredenheid onder ons. Renata maakte vliegenvlug schoon en deed wat haar was opgedragen.

Schoonmaak

Het moet dan maar. Ik weet dat ze haar mobiele telefoon in de aanslag houdt en bel haar op. Ze antwoordt niet met 'hallo' of haar naam, maar stoot een vreemd geluid uit. Waarna we een gesprekje voeren in het elementaire Frans waarin ik met haar praat en waarvan zij de standaardwoorden begrijpt. Je hoeft morgen niet te komen, zeg ik, je hoeft nooit meer te komen, er is geld weg uit de slaapkamer. Je ne sais pas, zegt ze.

Het zal je leren, denk ik.

Zij kende het hele huis, *caly dom*, tot in het vuilste hoekje, ik wist van haar leven alleen dat haar man en zoon ook in Brussel, haar dochter en zoon-nakomertje in Polen waren. Ik polste naar meer, maar raakte niet wijs uit haar antwoorden. Hoe kon ze zes jaar in Brussel wonen en niet beter Frans spreken? Hoe kon ze zo moeilijk haar werkweek volgeboekt krijgen? 'Le mercredi à Los Angeles,' klonk het eens in een opsomming. Of 'Los Angeles' een café of winkel was, kon ze niet zeggen en dat het 'des avocats' waren, kon ik niet geloven. 'Mais c'est une ville en Amérique!' riep ik moegeraden uit. Waarop ze me onbegrijpend aankeek en het dovemansgesprek stakte.

Ze keurde mijn woordenlijst geen blik waardig en liet één keer een papier zien: de brief van een Brusselse gemeente die de geadresseerde (geen naam, alleen een adres) vroeg naar het gemeentehuis te komen. Ik pro-

beerde met handen en voeten uit te leggen wat in de brief stond, zij reageerde schouderophalend met 'on déménage' - een rake samenvatting van de plantrekkerij van de Poolse misgangers en bustoeristen in België.

Toen was op een vrijdagavond de honderd euro verdwenen die ik voor een extraatje opzij had gelegd en zegde ik Renata haar meest vaste eendagsbaantje op. Weken later ontdekte ik in een kast dat mijn grootste en duurste handtas ontbrak, die Renata wie weet hoe het huis uit had gesmokkeld en de auto in, die haar, met mij of mijn man als chauffeur, terug naar het station bracht. Maanden later is mijn angst dat een Poolse bende het hele huis, *caly dom*, komt leegroven, nog niet helemaal weggeëbd.

Anderen hebben betere ervaringen met hun Poolse werkster en uitstekende ervaringen met hun Poolse klusjesman. Daarom kan ik mijn ervaringen niet veralgemenen en durf ik niet te stoken tegen het Poolse zwartwerk. Ik heb zelfs begrip voor het gedrag van Renata, denk dat ze het zolang bij me uithield omdat ze zich (uit tevredenheid over haar vrijdagbaantje) zolang tegen de wekelijkse verleidingen verzette. Maar ik heb minder begrip voor haar onwil om een taal van dit land te leren en zich elementair te integreren. Het lijkt me beter dat de minister van binnenlandse zaken regelt dat we asielzoekers aan het werk mogen zetten in onze huizen en dat de minister van buitenlandse zaken regelt dat de Poolse werkzoekers ginder blijven, of alleen officieel naar Brussel afzakken, in het zog van de onderhandelaars over de toetreding van Polen tot de EU. Het zal ze leren.

Brigitte Raskin

Stefaan Verdegem

Van 7 tot en met 15 september 2002 wordt in Vlaanderen voor de tweede maal de Grote Leerweek georganiseerd. Met dit leerfestival stelt de Vlaamse overheid het 'levenslang en levensbreed' leren centraal om volwassenen ervan bewust te maken dat leren niet alleen zinvol maar ook prettig is. Leren doe je immers

om bij te blijven, om je kansen op de arbeidsmarkt te verhogen, om aan vrijwilligerswerk te doen, maar ook voor je plezier of als hobby.

Tijdens de Grote Leerweek wordt de prijs 'Leerder van het jaar' toegekend. Daarmee willen de organisatoren de aandacht vestigen op leerders 'die een bepaalde leerinspanning geleverd hebben en op die manier een symboolwaarde hebben'. Zo is bijvoorbeeld Anita Bogaerts (35) uit Strombeek-Bever genomineerd als 'Leerder van het jaar'. Anita heeft zich voornamelijk bijgeschoold bij de VDAB om professioneel sterker te staan.

Ze is Franstalig en volgde enkele jaren geleden een cursus Nederlands om haar dochter te kunnen helpen bij haar huiswerk. Nadien volgden nog de opleidingen kassierster en een 2-jarige opleiding polyvalente familiehelp. 'Eén cursus zou ik zeker nog willen volgen als de gelegenheid zich voordoet: die van kinderverzorgster, mijn oorspronkelijke opleiding die ik nooit heb kunnen afmaken', zegt ze vastberaden.

Gevulde agenda

Naast beroepsoverwegingen zijn er nog tal van andere redenen om aan het leren te slaan: nieuws- en leergierigheid bijvoorbeeld, twee eigenschappen die zeker niet vreemd zijn aan Grimbergenaar Stefaan Verdegem (38), die ook is genomineerd als 'Leerder van het jaar'. Stefaan is freelance muzikant hobo en lesgever in het Nederlandstalig en Franstalig secundair en hoger muziekonderwijs. Ondanks zijn goed gevulde agenda met concerten in binnen- en buitenland en zijn eigen onderwijspraktijk, vindt hij al 15 jaar de tijd om achtereenvolgens Italiaans, Frans, Engels en Duits te leren in het CVO Vrije Gesubsidieerde Taalleergangen in Grimbergen. 'Ik werk in een internationale omgeving en kom zowel in België als daarbuiten heel veel in contact met andere nationaliteiten. Maar zelfs als ik alleen maar ik België zou spelen, dan zou ik toch nog mijn talenkennis willen uitbreiden. Na al die jaren maak ik nog altijd met veel plezier de nodige tijd vrij voor mijn wekelijks taalbad.'

Petra Goovaerts

Op de website www.groteleerweek.be vindt u alle informatie over de Grote Leerweek.

Levenslang leren in de rand

Ook in de rand nemen verschillende centra, organisaties en instellingen deel aan de Grote Leerweek. Een overzicht van de activiteiten:

■ ZATERDAG 7 SEPTEMBER

Asse, Wemmel, Jette, Grimbergen, Mutsaard, Wezembeek-Oppem, Kraainem en Overijse: ludieke leerquiz in de filialen van Delhaize tussen 10.00 en 16.00 - info: tel. 02-267 35 15 (CVO Vrije Gesubsidieerde Taalleergangen Grimbergen)

■ ZATERDAG 7 SEPTEMBER

Asse: leerwandeling, vertrek (9.00) en aankomst (12.30) in Havima, Assesteeweg 41, Asse-Mollem - info: tel. 02-452 80 67 (OCMW Asse)

■ ZONDAG 8 SEPTEMBER

Jette: van 14.00 tot 17.00 ontmoetingsnamiddag Audiovisueel Centrum Meise in GC Essegem - info: tel. 02-269 55 46
Tervuren: opendeurdag informatica-advies in het CVO Tervuren-Hoeilaart - info: tel. 02-767 04 30

■ DONDERDAG 12 SEPTEMBER

Zoniënwoud: educatieve wandeling met doe-activiteiten - info: tel. 02-657 93 64 (Educatief Bosbouwcentrum Groenendaal)

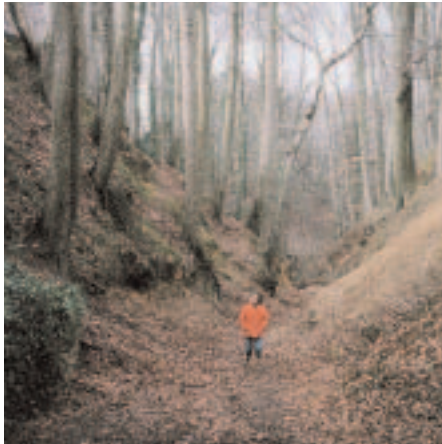
■ ZATERDAG 14 SEPTEMBER

Meise: culturele wandelzoektocht, vertrek tussen 14.00 en 15.00 aan het Audiovisueel Centrum Meise - info: tel. 02-272 00 50 (gemeente Meise)

Grimbergen: wandeling in het kader van zomerexpo Grimbergen 2002 met tentoonstellingen, taalsnacks, demolessen, kinderanimatie, toeristische gidsing... Tussen 14.00 en 18.00 aan de Charleroyhoeve - info: tel. 02-267 35 15 (CVO Vrije Gesubsidieerde Taalleergangen Grimbergen)

■ VAN 7 TOT 15 SEPTEMBER

Wezembeek-Oppem en Kraainem: proefflessen in GC De Kam en GC De Lijsterbes. Info- en inschrijvingsavond in GC De Kam op 11 september, op 12 september in GC De Lijsterbes - info: tel. GC De Kam 02-731 43 31, GC De Lijsterbes 02-721 28 06

van huizen en tuinen

FOTO'S: REGIONAAL LANDSCHAP ZENNE, ZUUN & ZONIËN

Een buitenkans voor meer natuur in de stad

26

Deze prachtige site die in 1995 werd geklasseerd als landschap, vormt vermoedelijk de diepste holle weg van het Vlaams Gewest. Het hoogteverschil bedraagt 15 meter en het beekje dat er doorloopt bevat zeer helder water. Beneden loopt een openbare wandelweg die deel uitmaakt van het voetpadennet in de gemeente. De vegetatie is vergelijkbaar met de diepe dalen van het Zoniënwoud waar beuken overheersen. De 'Vallée des Artistes' zoals de lyrische naam in het Frans luidt, is een oase van stilte en rust vlak bij Brussel.

Overleg met eigenaars

Met zijn steile flanken is de vallei echter zeer erosiegevoelig, en ook de ondiep wortelende beuken zorgen voor grote problemen. De gemeente Linkebeek wil samen met het Regionaal Landschap Zenne, Zuun & Zoniën de erosie beperken door natuurgericht beheer. Het uitvoeringsplan voorziet een zeer geleidelijke omvorming van hoogstammig beukenbos naar een meer gevarieerd middelhoutbos bestaande uit o.m. tamme kastanje, hazelaar en haagbeuk die als hakhout zullen worden beheerd en dus regelmatig worden geknot zodat er meer licht tot op de bodem kan. Waar het erosieprobleem te groot is, worden stutten van gevlochten wilgentenen geplaatst. Door de sterke versnippering van de eigendommen was er veel overleg met alle eigenaars nodig. Maar uiteindelijk ging iedereen akkoord met de uitvoering van de werken op zijn eigendom en met het feit dat een deel van ieders

Het Aardgasnatuurfonds heeft zopas een interessant project bekroond ten behoeve van de restauratie en natuurgerichte erosiebestrijding in het Wijnbrondal in de gemeente Linkebeek.

achtertuintuin op een gelijkaardige manier zal worden beheerd. De jury van het Aardgasnatuurfonds vond dit een zeer waardevol project en was vol lof over de wijze waarop de omliggende bewoners hierbij worden betrokken. Een ander project in verband met holle wegen van de stad Vilvoorde kreeg een eervolle vermelding. Vilvoorde bezit zes landschappelijk waardevolle holle wegen in de vallei van de Tangebeek, en dit project zal zich toespitsen op de holle wegen van de Poststraat, de Breemputstraat en de Bruynstraat. Op basis van een inventarisatie van de verschillende aanwezige natuurelementen zal een natuurbeheersplan voor deze drie holle wegen worden uitgewerkt. Vervolgens zullen natuurbeheerswerken plaatsvinden zoals het verwijderen van sluisstorten en zwerfvuil, het verwijderen van gevaarlijke bomen en hinderlijke struiken en het herstellen van de holle wegstructuur. Tenslotte zal er een natuureducatief wandelpad worden uitgewerkt en een begeleidende wandelfolder worden opgesteld.

Nieuwe projectoproep

Het in 1995 opgerichte Aardgasnatuurfonds is een initiatief van de Bel-

gische Gasindustrie dat wordt beheerd door de Koning Boudewijnstichting. Het Fonds steunt projecten die de natuur in de stad een kans geven, bij voorkeur in dichtbewoonde wijken waar het groen schaars is. Het wil in de eerste plaats projecten onderscheiden met een ecologische of sociale voorbeeldwaarde.

Bij deze 7de editie werden voor de drie gewesten van het land in het totaal 48 dossiers ingediend. Daarvan werden dertig projecten geselecteerd - waarvan zes in Vlaanderen (in Herentals, Zoutleeuw, Gent, Sint-Truiden, Linkebeek en Vilvoorde) - voor een totaal bedrag van 255.792 euro (of 10.318.623 frank).

In oktober e.k. zal het Aardgasnatuurfonds een nieuwe oproep voor projecten lanceren die zich uitsluitend richt tot scholen uit het kleuter-, lager en secundair onderwijs in de drie gewesten. Zij kunnen een project indienen dat betrekking heeft op de aanleg, de inrichting of het ecologisch beheer van groene zones, tuinen of aanplantingen op recreatieterreinen in of rond de school.

INFO

Distributiecentrum Koning Boudewijnstichting
Postbus 96, Elsene 1, 1050 Brussel
Tel. 070-23 30 65, fax 070-23 37 27,
e-mail proj@kbs-frb.be

Alle informatie is ook beschikbaar op de website van de Koning Boudewijnstichting: www.kbs-frb.be. De uiterste datum voor het indienen van dossiers is 18 november 2002.

De Gordel nu ook een toeristische attractie

Wie met de fiets de groene rand rond Brussel wil ontdekken, heeft er een alternatief bij. De klassieke Gordel, een fietslus van honderd kilometer door 18 gemeenten in de rand, is voortaan permanent bewegwijzerd. De provincie Vlaams-Brabant wil bovendien volgend jaar werk maken van verblijfsarrangementen voor fietsers die het Gordeltraject volgen.

De Gordel bestaat intussen 22 jaar en de organisatoren willen steeds weer met nieuwe initiatieven uit de hoek komen om het grootste ééndagsevenement in Vlaanderen fris en aantrekkelijk te houden. De idee om de grote Gordel rond Brussel permanent te bewegwijzeren leeft al een hele tijd, maar werd omwille van de praktische kant van de zaak lang uitgesteld. 'We hebben nu samen met onze partners een vast parcours uitgestippeld dat om veiligheidsredenen hier en daar wel wat afwijkt van de route van de Gordel zelf', vertelt Albert Gryseels, adjunct-administrateur-generaal van Bloso. 'Op heel wat grote wegen waarlangs de fietsers begin september tijdens het evenement zelf worden geleid, zijn dan politieagenten aanwezig die het verkeer tegenhouden en dat is natuurlijk op gewone dagen niet het geval. Daarom vermijden we in het permanente parcours zo veel mogelijk gevaarlijke wegen en ook dorpskommen.'

'Heel wat Gordelaars vinden het jammer dat ze de klassieke Gordel maar één dag per jaar kunnen rijden'

De vraag naar een permanente bewegwijzering van de Gordel kwam vooral van fietsers die regelmatig deelnemen aan het evenement. 'Heel wat Gordelaars vinden het jammer dat ze de klassieke Gordel maar één dag per jaar kunnen rijden. Daar hebben we dus nu een mouw aan gepast, maar we mikken natuurlijk ook op niet-Gordelaars die doorheen het jaar de groene rand rond Brussel met de fiets willen ontdekken. Dankzij de permanente bewegwijzering staat de Gordel nu niet alleen begin september maar het hele jaar door in de belangstelling en dat is natuurlijk mooi meegenomen', zegt Albert Gryseels.

Toeristische verblijfsarrangementen

De provincie Vlaams-Brabant, één van de partners van de Gordel, ziet in de permanente bewegwijzering van de fietsklassieker een bijkomend middel om de groene rand rond Brussel in de kijker te zetten. De toeristische dienst van de provincie brengt een gedetailleerde fietskaart uit met de volledig bewegwijzerde route van 100 kilometer, zodat wie eens een bordje mist niet hoeft te panikeren of een heel eind terug te rijden. De brochure zal ook de belangrijkste bezienswaardigheden langs de route beschrijven. Wie het wat rustiger aan wil doen en de honderd kilometer wil spreiden over een aantal dagen, krijgt daartoe bin-

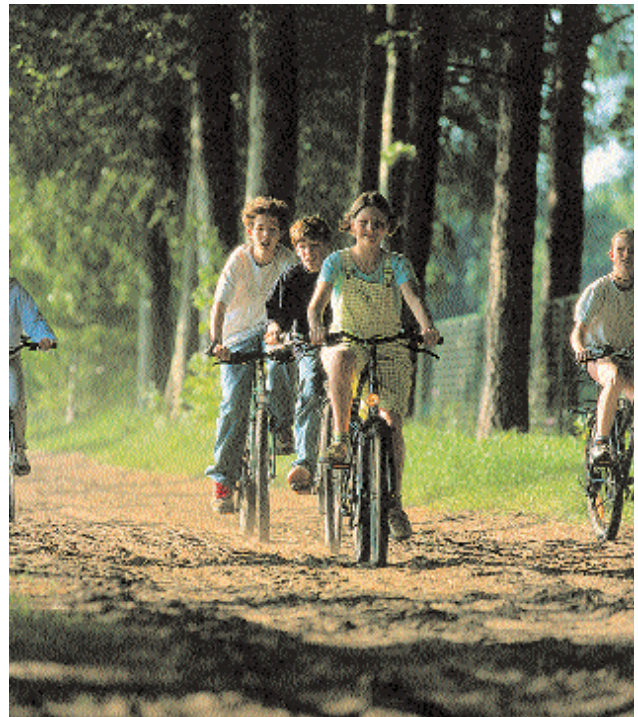

FOTO: PATRICK DE SPIEGELAERE

nenkort ook de mogelijkheid geboden. 'Op langere termijn willen we toeristische verblijfsarrangementen aanbieden in het kader van de Gordelfietsroute', legt Ed Goris, hoofd van de dienst Toerisme van Vlaams-Brabant, uit. 'Niet iedereen maakt graag honderd kilometer met de fiets af op één dag. Daarom willen we werk maken van toeristische arrangementen voor wie meerdere dagen op eigen tempo van de groene rand wil genieten en leuke plekjes in alle rust wil ontdekken.' De toeristische dienst van de provincie Vlaams-Brabant streeft ernaar om al vanaf volgend jaar de verblijfsarrangementen voor de Gordelfietsroute aan te bieden. 'We gaan de komende maanden op zoek naar samenwerking met hotels die langs het traject van de grote Gordel liggen om te bekijken wat de mogelijkheden zijn', besluit diensthoofd Ed Goris.

Tina Deneyer

Le Gordel devient aussi une attraction touristique

Il existe à présent une alternative pour tous les cyclistes désireux de découvrir la zone boisée entourant Bruxelles. Le Gordel classique, une boucle cycliste de cent kilomètres traversant 18 communes de la périphérie de Bruxelles, est désormais signalisé en permanence.

'De nombreux habitués du Gordel regrettent de ne pouvoir parcourir cet itinéraire qu'un seul jour par an. Nous avons donc remédié à cette situation, mais il est évident que nous souhaitons également attirer les personnes ne connaissant pas le Gordel et souhaitant découvrir à vélo les abords boisés de Bruxelles tout au long de l'année', déclare Albert Gryseels, administrateur général adjoint du Bloso (commissariat général pour la promotion de l'éducation physique, du sport et des loisirs en plein air). De plus, la province du Brabant Flamand souhaite pouvoir proposer, l'année prochaine, des formules de séjour aux cyclistes suivant l'itinéraire du Gordel.

FOTO'S: PASCAL VIGNERON

Een passie voor lambiek

In de Drie Fonteinen in Beersel wordt al decennia lang geuze gestoken, maar daarvoor werd lambiek gebruikt die elders was gebrouwen. Hoewel dat niet zo vanzelfsprekend is in een tijd waarin de ene na de andere kleine brouwerij de deuren moet sluiten of wordt opgekocht, investeerde Armand Debelder fors om van Drie Fonteinen een professionele brouwerij te maken. Vol trots laat hij ons zijn vernieuwde installaties zien, goed voor een bottelcapaciteit van 3.000 liter lambiek per dag. 'Lambiek is het meest wispelturige bier dat bestaat', vertelt hij enthousiast. 'Het is het enige bier dat nog net zoals in de tijd van onze voorvaders ontstaat zonder toevoeging van gist, maar door spontane gisting, dus door het wonder van de bevruchting met de in de omgeving aanwezige wilde gisten. Hier is er nog echt sprake van het ondergaan van de natuurlijke elementen. Is dat niet prachtig in een wereld waar alles geregeld wordt?'

Veel tarwe, geen hop

Lambiek en geuze zijn al eeuwen verhoogd met de Zennevallei. Het zijn unieke bieren die nergens anders kunnen worden gemaakt omwille van de specifieke samenstelling van micro-organismen in de lucht. Lambiek onderscheidt zich van andere bieren door het gebruik van veel tarwe, het ontbreken van verse hop, spontane gisting en het bewaren in houten vaten. Het brouwen is seizoensgebonden en mag niet in de zomer gebeuren, want dan kan bederf optreden door de warmte. Hoe lang de traditie van lambiek wel

De 'Drie Fonteinen' in Beersel is in de streek en ver daarbuiten een begrip. De zaak bestaat uit een restaurant en een geuzestekerij en wordt geleid door de broers Armand en Guido Debelder en hun echtgenotes. Het brouwen van lambiek, geuze en kriek kwam tot voor kort op de tweede plaats, maar daar komt nu verandering in. Armand Debelder droomde er al lang van om voltijds bierbrouwer te worden en opende in juni l.l. zijn eigen lambiekbrouwerij. Broer Guido blijft instaan voor het restaurant.

teruggaat in de tijd, bewijst een verordening uit 1420 waarin het aandeel tarwe in het brouwsel wordt vastgelegd op 37,5%. Dat hoge percentage tarwe vormde in het vruchtbare Pajottenland geen enkel probleem.

Geschenk van de natuur

Armand Debelder, tijdens de opening van zijn brouwerij geprezen als 'een fantastische zelfstandige' en een 'enorme bezieler', beseft dat hij voor een grote uitdaging staat. 'Maar', zegt hij, 'de geuze is een geschenk van de natuur en het zou onvergeeflijk zijn om die traditie verloren te laten gaan. De geuze en lambiek moeten blijven

bestaan.' Broer Guido is het daar volmondig mee eens, en uiteraard blijft het restaurant de eerste afnemer van de brouwerij.

De beste kriek

Het consumententijdschrift Testaankoop publiceerde begin deze zomer de resultaten van zijn onderzoek naar 28 soorten kriekebier. De beste kriek blijkt uit Dworp te komen en wordt gebrouwen door Hanssens Artisanaal. Sidy Hanssens (36) vertegenwoordigt al de vierde generatie van de familie. Omdat ze niet wilde dat de familietraditie van het brouwen van geuze en kriek zou stoppen toen haar vader in 1997 met pensioen ging, besloot ze om samen met haar man John Matthys (35) de artisanale brouwerij voort te zetten. De bekroning door Testaankoop was een enorme stimulans voor het koppel, die naast het brouwen allebei ook nog een voltijdse baan hebben. De tweede beste kriek wordt volgens Testaankoop gebrouwen bij brouwerij Boon in Lembeek. Oud Beersel uit Beersel staat op de derde plaats, en brouwerij de Drie Fonteinen uit Beersel werd als vijfde gerangschikt. Testaankoop kwam overigens tot de bevinding dat van de 28 onderzochte bieren er op basis van ontleding slechts zes de naam kriek waardig zijn.

GVS

Brouwerij Drie Fonteinen, Hoogstraat 2A, 1650 Beersel, tel. 02-306 71 03.

In de vernieuwde brouwerij is een kleine winkel waar u alle producten van de brouwerij kunt kopen.

WILD VAN POMPOENEN

Zo'n zes jaar geleden startte Lut Vanaerschot in de garage van haar huis met een pompoenenwinkelje. Haar kinderen kwamen op het idee om de rijke pompoenenoogst van hun oma aan de man te brengen. Ze maakten een bordje met daarop 'pompoenen te koop' en de vruchten waren in een wip de deur uit.

Zo kreeg Lut de kriebel om zelf met pompoenen aan de slag te gaan. Ze kocht een paar boeken en begon zaden te bestellen. 'In het begin vond ik dat een pompoen alleen maar oranje kon zijn', zegt ze. Vandaar dat haar eerste soort de zogenaamde 'assepoesterpompoen' was, de oranje kanjer die

'In het begin keken de klanten raar op als je hen een groene pompoen wilde verkopen'

elke huisvrouw wel eens door de soep draait. De oogst viel mee dat najaar en er begonnen meer en meer mensen voor het pompoenenbordje te stoppen. 'Ja, en dan krijg je klanten die je overstelpen met vragen, zodat je je in paniek afvraagt waar je in godsnaam mee begonnen bent. Ik kende absoluut niks van pompoenen, hè.'

Oranje ten onrechte boven
'Om er meer over te weten te komen ben ik me gaan verdiepen in boeken, maar ik heb ook veel hulp gekregen van andere pompoenenkwekers uit Duisburg. Zonder hen was ik nooit zo ver geraakt', zegt Lut. Er komen ook geregeld buitenlandse klanten langs, die vertellen welke variëteit in hun land populair is, en die probeert ze het jaar erop dan eens uit. Lut heeft ondertussen een heel assortiment pompoenen in haar tuin staan en die zijn lang niet meer allemaal oranje.

Zo is er de *Marina di chioggia*, een van haar lievelingen. Ze is grijs-groen, staat vol knobbels en heeft een zogenaamde 'Turkse muts' op. 'Het was niet alleen voor mij wennen hoor. In het begin keken de klanten ook raar op als je hen een groene pompoen wilde verkopen. Dat oranje zit er echt ingebakken, en dat terwijl de gewone oranje pompoenen vaak zelfs de minst lekkere zijn. Voor meer dan een soepje zijn ze meestal niet geschikt. Er zijn er andere, met een heerlijke smaak van noten of kastanjes. Daar kun je alle kanten mee uit.' Ze legt een ovenrecept uit met pompoen, tomaat en ui, waarvan het water me zo in de mond komt. 'Als klanten dat willen, geef ik hen wat receptjes mee. Het is leuk als je weet dat je pompoenen niet uitsluitend een decoratieve plaats krijgen bij de voordeur tot ze rot zijn en weggegooid worden.'

Keihard maar zalig

Het volgende wat Lut deed, was afstappen van de traditionele ronde vorm van de pompoen. Je hebt er ook met lange teuten, stervormige of bijvoorbeeld de *Golden delicious*, een heel lekkere soort die nog het meest weg heeft van een Chinese lampion. Ze ontdekte ook dat een pompoen allesbehalve groot hoeft te zijn, zoals de *Baby boo*. Dat is een schattig, witachtig pompoentje, niet groter dan een appel. Maar de wonderbaarlijkste pompoen die Lut al gezien heeft, is de *Golden hubbard*; een lange, oranje pompoen, die zo hard is dat ze er al eens een mes op gebroken heeft. 'Je moet ze op de grond laten vallen in de hoop dat ze breekt, anders is het

hopeloos. Maar als ze eenmaal open is en je slaagt erin om op een of andere manier het vruchtvlees eraf te schrapen, dan heb je godenspijs in huis. Die soort heb ik dit jaar voor het eerst gezaaid. We zien wel wat het geeft.'

Open pompoenendag

Zo groeide Luts minibedrijfje van jaar tot jaar. Elk najaar waren er meer soorten, meer verschillende vormen en kleuren. Het bordje met krijtletters is vervangen door een grote witte plaat met oranje opschrift in vier talen. In september gaat haar garagewinkelje meestal open. Dit jaar organiseert ze voor de eerste keer een opendeurdag op zaterdag 21 september a.s. met recepten, allerlei informatie en hapjes om van te watertanden. Iedereen is dan tussen 10.00 en 16.00 welkom op de Tervuursesteenweg 26 in Duisburg.

Ines Minten

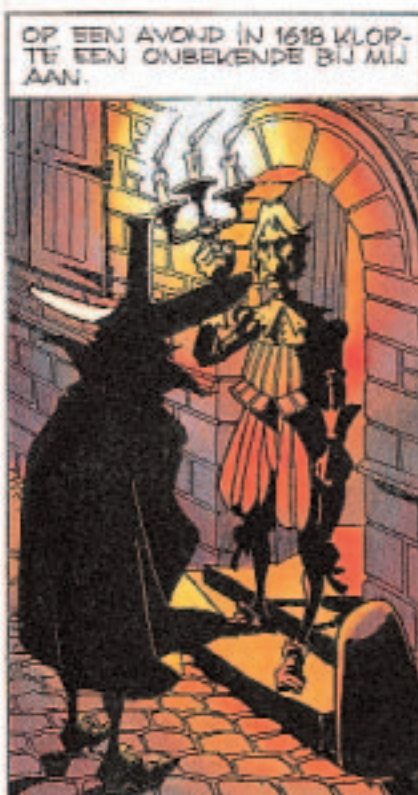
Lut Vanaerschot

FOTO: PASCAL VIGNERON

DE STEEN DER WIJZEN

IN 1579 WORDT JEAN-BAPTISTE VAN HELMONT IN BRUSSEL GEBOREN UIT EEN VOORAANSTAANDE FAMILIE. AL OP 16-JARIGE LEEFTIJD BEÏNDIGT HIJ AAN DE LEUVENSE UNIVERSITEIT ZIJN STUDIE IN DE WIJSBEGEERTE. HIJ LEGT ZICH VERVOLGENS TOE OP GENEES-EN NATUURKUNDE, MAAR OOK ALCHEMIE EN MYSTIEK DRAGEN ZIJN BELANGSTELLING WEG. DOOR SOMMIGE VAN ZIJN THEOLOGISCHE STANDPUNTEN KOMT HIJ IN 1625 IN AANVARING MET DE SPAANSE INQUISITIE EN BELANDT EENTIJD IN DE CEL. DAARNA TREKT HIJ ZICH TOT AAN ZIJN DOOD IN 1644 TERUG IN ZIJN LANDHUIS TE VILVOORDE. IN EEN VAN ZIJN GESCHRIFTEN VINDEN WE HET VOLGENDE VERHAAL...

OP EEN AVOND IN 1618 KLOPTE EEN ONBEKENDE BIJ MIJ AAN.

UW BELANGSTELLING VOOR DE ALCHEMIE IS MIJ BEKEND, MEESTER, DAAR-OVER...

IK BESCHOUW DE ALCHEMIE ALS EEN BIJGELOOF, MIJNHEER. EN WENS DAAR-OVER LIEVER NIETS TE HO-REN.

IK BEGRIP DAT U IN DEZE GE-VAARLIJKE TIJDEN DAAR-WIL HOREN, MAAR MICH WILT U ER NIETS VAN ZIEN? SCHIEN WEL.

WAT BEDOELT U MET ZIEN?

DE STEEN DER EN DE TRANS-DER METALEN, FABEL, MEESTER VAN... PROBEER... EVEN UIT ONS KWIK.

WIJZEN MUTATIE IS GEEN HELMONT, POEDER, OP ACHT.

IK BEN BEREID DE PROEF TE NEMEN IN AFZONDERING... BIJ UW VOLGENDE BEZOEK ZAL IK U MIJN BEVINDINGEN MEDELEN.

ONNODIG, MEESTER... IK BEN AL OP DE HOOGTE VAN HET RESULTAAT.

MAG IK WETEN WAAROM U ER DAN OP STAAT MIJ DEZE PROEF TE LATEN UIT-VOEREN?

OM DE GE-U

ILLUSTERE LEERDE DIE BENT EN WIENS WERKEN DIT

LAND SIEREN TE OVER-TUIGEN!

ZONDER ZICH KENBAAR TE MAKEN, VERDWEEN DE MYSTERIEUZE BEZOEKER IN DE NACHT.

VAN HELMONT, HAD DE REPUTATIE VAN EEN INTEGER WETENSCHAPPER, WARS VAN GELDGWIN. HIJ ZOU NADIEN NOG EEN AANTAL OPZIEBARENDE TRANSMUTATIES HEBBEN VERRICHT IN HET BIJZIJN VAN GETUIGEN. DE OVERHEDEN WAREN...VAAK UIT GELDGEBREK...EEN MILDER STANDPUNT GAAN INNEMEN T.A.V. DE ALCHEMIE, OP UITNODIGINGEN VAN GEÏNTERESSEERDEN ALS DE PRINSBISCHOP VAN LUIK EN KEIZER RUDOLF II, GING JEAN-BAPTIST ECHTER NOOIT IN. DE VOORNAAMSTE BIJDRAGE VOOR DE EXACTE WETENSCHAPPEN HEEFT VAN HELMONT GELEVERD DOOR ZIJN ONDERZOEK NAAR DAMPEN. DE BENAMING "GAS"...NU WERELDWIJD GEBRUIKT...IS TROUWENS VAN HEM AFKOMSTIG.

België wint het van Brazilië...

De wereldbekertitel ligt er niet om: voetbal is dé nationale sport in Brazilië. Volleybal is er veeleer een sport voor meisjes. Maar dat weerhield Claudio Gewehr (36) er niet van om van volleybal zijn broodwinning te maken. Komend seizoen start hij als coach van de Lennikse ploeg.

'Ik ben een echte Vlaming van de rand. Door mijn transfers in de volleybalwereld heb ik er her en der gewoond: Schepdaal, Asse, Essene, Zellik, dan even wat verder naar Maaseik, om vervolgens in Groot-Bijgaarden te belanden. Ik voel mij overigens perfect geïntegreerd, leef volledig als een Belg, ben getrouwd met een Belgische en heb een Nederlandstalig opgevoede zoon. Ik ben weg uit Brazilië en wil ook niet terug. Achterom kijken doe ik niet. Ik ga altijd voluit voor mijn beslissingen en zou onmogelijk hier kunnen leven met mijn hoofd bij de tradities en mijn familie in Brazilië.'

Ambitieux

'Wennen aan een andere cultuur en klimaat, is natuurlijk altijd moeilijk. Maar ik wilde dat het zou lukken. Het helpt dat ik een gemakkelijk mens ben. Als iemand Nederlands tegen mij spreekt, zal ik ook in het Nederlands antwoorden. Als ik een ander soort eten voorgeschoteld krijg, zal ik daarvan proberen te genieten. Dat is een

goede manier om hier geïntegreerd te raken.

Mijn familie mis ik natuurlijk nog wel, maar een leven leiden waarin de familie centraal staat is niets voor mij. Daar ben ik te ambitieus voor! Mijn vakanties in Brazilië worden dan ook almaar korter. Ik heb iedere keer minder te vertellen, omdat ik niet meer dezelfde interesses heb als mijn familie ginder.'

'Nederlands leren is vrij vlot gegaan, alleen met het Limburgs accent bij Maaseik heb ik het bijzonder moeilijk gehad'

Limburgs accent

'Van origine spreek ik Portugees, maar ik leer makkelijk talen. Tijdens mijn eerste twee jaar bij Ternat heb ik nauwelijks Nederlands geleerd; iedereen sprak daar Frans tegen mij en ze zeiden me dat het niet de moeite loonde Nederlands te leren omdat ik dat toch niet nodig zou hebben. Toen ik daarna voor Zellik ging spelen, merkte ik dat lang niet iedereen Frans sprak, en dus ben ik ook Nederlands gaan leren. Dat is vrij vlot gegaan, alleen met het Limburgs accent bij Maaseik heb ik het bijzonder moeilijk gehad.'

FOTO: PASCAL VIGNERON

Coach worden

'Zoals iedereen in Brazilië speelde ik aanvankelijk voetbal. Maar omdat er geen plaats meer was, ben ik mij gaan toeleggen op handbal en later op volleybal. Sinds mijn vijftiende speel ik alleen nog volley, eigenlijk een beetje door toedoen van mijn moeder, want zij is een echte 'volley-freak'. Op mijn negentiende speelde ik al bij een profploeg. Ik heb dat nog eventjes proberen te combineren met mijn studies, maar dat is niet gelukt. Twee jaar later zat ik op het vliegtuig naar Frankrijk, waar ik een jaartje heb gespeeld voor ik transfereerde naar Ternat. Ik had nog nooit van België gehoord, maar mijn manager die de contacten legde, verzekerde me dat ik hier aan betere financiële voorwaarden kon spelen. Nadat Zellik het stamnummer van Ternat kocht, ben ik zes jaar speler geweest bij die topploeg. In 1992 heb ik mij laten naturaliseren om ook voor de nationale ploeg te kunnen spelen. Na vier jaar Maaseik en een jaar Haasrode ben ik vorig jaar in de eredivisie bij Go Pass Brabant Lennik begonnen, waar ik ook assistent-coach werd. Het zit al jaren in mijn hoofd om coach te worden. Ik ben bezeten van volleybal en heb geen zin mijn dagen achter een bureau te slijten. Noem het gerust een risicjob, maar wat ik doe, doe ik graag, en dat is uiteindelijk waar het om draait.'

Claudio Gewehr

Belgium wins it from Brazil

The World Cup doesn't lie: football is the national sport of Brazil. In that country, volleyball is seen as more of a sport for women. But that didn't stop Claudio Gewehr (36) from making volleyball his way of earning a living. As a callow young twenty-year-old he got on the plane to Europe, to play volleyball first in France and then for Ternat, Zellik, Maaseik, Haasrode and Go Pass Brabant Lennik. In the coming season his career will enter a new phase, when he becomes coach of the Lennik team. 'I'm a real Fleming from the Rand. I feel completely integrated, live entirely like a Belgian, am married to a Belgian girl and have a son who was brought up speaking Dutch. I've left Brazil completely behind me now and have no desire to return there. I don't believe in looking back. I always stand 100% by my decisions and I couldn't possibly live here if I was still mentally attached to Brazilian traditions and to my family back in Brazil.'